2026/781

10.4.2026.

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2026/781

od 8. travnja 2026.

o izmjeni uredaba (EU) br. 1178/2011 i (EU) br. 965/2012 u pogledu zahtjeva koji se primjenjuju na uređaje za osposobljavanje koji simuliraju let i korištenje tih uređaja za osposobljavanje, ispitivanje i provjeru pilota

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa i izmjeni uredbi (EZ) br. 2111/2005, (EZ) br. 1008/2008, (EU) br. 996/2010, (EU) br. 376/2014 i direktiva 2014/30/EU i 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 552/2004 i (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3922/91 ([1]), a posebno njezin članak 23., članak 27. stavak 1. i članak 31. stavak 1.,

budući da:

(1) Uredbom Komisije (EU) br. 1178/2011 ([2]) utvrđuju se zahtjevi za upotrebu uređaja za osposobljavanje koji simuliraju let (FSTD-ovi) za osposobljavanje, ispitivanje i provjeru pilota za određeni tip zrakoplova.

(2) Uredbom Komisije (EU) br. 965/2012 ([3]) utvrđuju se tehnički zahtjevi i upravni postupci u vezi s letačkim operacijama, a posebno zahtjevi za upotrebu FSTD-ova u periodičnom osposobljavanju operatora.

(3) Od kad se Uredba (EU) br. 1178/2011 počela primjenjivati, formalna kvalifikacija FSTD-a, kako je karakterizirana tipovima i razinama FSTD-a, određuje u kojoj se mjeri FSTD može koristiti za osposobljavanje, ispitivanje i provjeru pilota. S obzirom na razvoj i inovacije tehnologije FSTD-a odredbe o upotrebi FSTD-a za ovlaštenje za tip i periodično osposobljavanje operatora, prema potrebi, trebalo bi revidirati kako bi se omogućila određena aktivnost osposobljavanja i korištenje najprikladnijeg FTSD-a na temelju njegovih tehničkih sposobnosti, nazvanih „profil sposobnosti FSTD-a” (FCS).

(4) Odredbe o upotrebi FSTD-ova u okviru ovlaštenja za tip i periodičnog osposobljavanja operatora iz uredbi (EU) br. 1178/2011 i (EU) br. 965/2012 trebalo bi izmijeniti kako bi se utvrdile potrebne simulacijske funkcionalnosti i razine pouzdanosti potrebne za podupiranje zadaća osposobljavanja te kako bi se omogućila veća fleksibilnost pri utvrđivanju odgovarajućih FSTD-ova za te zadaće. U tim bi se izmjenama trebale uzeti u obzir smjernice koje je objavila Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva, u kojima se preporučuje da se kvalifikacija FSTD-ova temelji na kriterijima povezanima sa simulacijskim funkcionalnostima i razinama pouzdanosti.

(5) Pri uvođenju FCS-a za kvalificirane FSTD-ove trebalo bi uvesti odgovarajuće prijelazne odredbe kako bi se osigurao neometan prelazak sa sadašnjih na buduće primjenjive zahtjeve za postojeće FSTD-ove, a da se ujedno podupire provedba FCS-a u industriji što je prije moguće.

(6) Primjenu izmjena kojima se uvodi FCS trebalo bi odgoditi kako bi se nadležnim tijelima država članica dalo dovoljno vremena da se pripreme za njihovu provedbu.

([1]) SL L 212, 22.8.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1139/oj.

([2]) Uredba Komisije (EU) br. 1178/2011 od 3. studenog 2011. o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih postupaka vezano za članove posade zrakoplova u civilnom zrakoplovstvu u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 311, 25.11.2011., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1178/oj).

([3]) Uredba Komisije (EU) br. 965/2012 od 5. listopada 2012. o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s letačkim operacijama u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 296, 25.10.2012., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/965/oj).

(7) Budući da će se zahtjevi iz uredbi (EU) br. 1178/2011 i (EU) br. 965/2012 o osposobljavanju koje nije osposobljavanje za ovlaštenje za tip i dalje odnositi na određene tipove i razine FSTD-ova, trebalo bi uspostaviti zahtjeve za utvrđivanje istovrijednosti između FSTD-ova kvalificiranih s tipovima i razinama i FSTD-ova kvalificiranih s FCS-ovima.

(8) Agencija Europske unije za sigurnost zračnog prometa izradila je nacrt provedbenih pravila i podnijela ga Komisiji zajedno s Mišljenjem br. 01/2025 u skladu s člankom 75. stavkom 2. točkama (b) i (c) te člankom 76. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1139.

(9) Mjere predviđene u ovoj Uredbi u skladu su s mišljenjem Odbora osnovanog na temelju članka 127. stavka 1. Uredbe (EU) 2018/1139,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Uredba (EU) br. 1178/2011 mijenja se kako slijedi:

1. članak 2. mijenja se kako slijedi:

(a) točka 20. zamjenjuje se sljedećim:

„20. „Uređaj za osposobljavanje koji simulira let (FSTD)” znači uređaj za osposobljavanje, ispitivanje i provjeru pilota čiji certifikat kvalifikacije uključuje profil sposobnosti FSTD-a ili dodijeljeni profil sposobnosti FSTD-a ili postojeći FSTD;”;

(b) točka 23. zamjenjuje se sljedećim:

„23. „Upute za provođenje kvalifikacijskih testova (QTG)” znači dokument sastavljen radi dokazivanja da je FSTD u skladu s propisanim odstupanjima i primjenjivim zahtjevima iz osnovnog referentnog dokumenta za simulirani tip zrakoplova ili skupinu zrakoplova;”;

(c) dodaju se točke od 26. do 43.:

„26. „CS-FSTD” znači certifikacijske specifikacije za FSTD-ove koje je izdala Agencija u skladu s točkom ORA.FSTD.205 Priloga VII. (dio ORA);

27. „profil sposobnosti FSTD-a (FCS)” znači informacije upisane u certifikat kvalifikacije FSTD-a u kojima se navode funkcionalnosti i njihove razine pouzdanosti, kao i zrakoplov kojeg simulira taj FSTD u skladu s 1. ili kasnijim izdanjem CS-FSTD-a;

28. „dodijeljeni profil sposobnosti FSTD-a (dodijeljeni FCS)” znači informacije upisane u certifikat kvalifikacije FSTD-a u kojima se navode funkcionalnosti i njihove razine pouzdanosti, kao i zrakoplov kojeg simulira taj FSTD, ako taj FSTD nije kvalificiran u skladu s 1. izdanjem CS-FSTD-a;

29. „popis specifikacija opreme (ESL)” znači popis koji je dio kvalifikacije FSTD-a i pruža točne i sveobuhvatne informacije o kvalifikaciji uređaja i temelju te kvalifikacije, ugrađenoj opremi, sposobnostima i specifikacijama;

30. „osnovni referentni dokument (PRD)” znači tehnička specifikacija ili skup tehničkih specifikacija koje se upotrebljavaju za uspostavljanje temelja kvalifikacije za FSTD;

31. „inicijalni pregled” znači prva procjena koju provodi nadležno tijelo kako bi utvrdilo radi li FSTD prema standardu odgovarajućeg temelja kvalifikacije;

32. „validacijski podaci” znači podaci o ispitivanju na zemlji i s probnog leta, tehnički podaci i drugi primjenjivi izvori koji se koriste da bi se objektivno potvrdilo da FSTD odražava statičke i dinamičke karakteristike upravljanja i performansi simuliranog zrakoplova i njegovih relevantnih sustava;

33. „verifikacija” u kontekstu FSTD-ova znači postupak kojim se osigurava da FSTD ispunjava primjenjive tehničke zahtjeve za kvalifikaciju;

34. „periodični pregled” znači periodična procjena koju provodi nadležno tijelo nakon inicijalnog pregleda kako bi utvrdilo radi li FSTD još uvijek u skladu sa standardom odgovarajućeg temelja kvalifikacije;

35. „posebni pregled” znači svaka procjena FSTD-a koju provodi nadležno tijelo, osim inicijalnog i periodičnog pregleda;

36. „nalaz neusklađenosti” znači, u kontekstu FSTD-ova, neusklađenost FSTD-a s primjenjivim zahtjevima temelja njegove kvalifikacije;

37. „modifikacija” znači, u kontekstu FSTD-ova, modifikacija FSTD-a;

38. „validacija” znači, u kontekstu FSTD-ova, postupak procjene sposobnosti FSTD-a za osposobljavanje, ispitivanje i provjeru;

39. „postojeći FSTD” znači FSTD čiji certifikat kvalifikacije ne uključuje FCS ili dodijeljeni FCS i koji je jedno od sljedećeg:

(a) za avione, simulator cijelog leta (FFS), uređaj za osposobljavanje za letenje (FTD), uređaj za osposobljavanje za letne i navigacijske postupke (FNPT) ili uređaj za osposobljavanje za osnovno instrumentalno letenje (BITD);

(b) za helikoptere, simulator cijelog leta (FFS), uređaj za osposobljavanje za letenje (FTD) ili uređaj za osposobljavanje za letne i navigacijske postupke (FNPT);

40. „skupina zrakoplova” u kontekstu FSTD-ova znači zrakoplovi koji imaju slične upravljačke i operativne karakteristike;

41. „mapa validacijskih podataka” znači dokument u kojem su u obliku matrice navedeni izvor ili izvori podataka za sve potrebne objektivne testove FSTD-a zajedno s primjenjivim obrazloženjima ili objašnjenjima;

42. „tehničko izvješće” znači dokument koji sastavlja proizvođač FSTD-a u kojem su opisani podaci i metode korišteni za projektiranje i provjeru FSTD-a prema primjenjivom temelju kvalifikacije;

43. „letenje” znači simulirani let koji tijekom obavljanja funkcionalnih i subjektivnih testova FSTD-a sadržanog u glavnom QTG-u (MQTG-u) obavlja primjereno kvalificirani pilot.”;

2. u članku 10.b dodaju se sljedeći stavci:

„2. Države članice i EASA pri ponovnom izdavanju certifikata kvalifikacije FSTD-a u skladu sa zahtjevima iz Priloga VI. (dio ARA) za FSTD-ove koji su kvalificirani u skladu s certifikacijskim specifikacijama primjenjivima prije 30. travnja 2028. poduzimaju sljedeće korake:

(a) na zahtjev nositelja certifikata ispunjavaju odjeljak certifikata „Profil sposobnosti FSTD-a (FCS)”:

i. u slučaju FFS-ova koji su kvalificirani u skladu s JAR-STD 1A izmjenom 3 ili JAR-STD 1H prvotnim ili kasnijim izdanjem, u slučaju FTD-ova razine 2 (FTD 2) i razine 3 (FTD 3) koji su kvalificirani u skladu s JAR-STD 2A prvotnim izdanjem ili JAR-STD 2H prvotnim ili kasnijim izdanjem te u slučaju FNPT-ova koji su kvalificirani u skladu s JAR-STD 3A izmjenom 1 ili JAR-STD 3H prvotnim ili kasnijim izdanjem, jednim od sljedećih unosa:

1. dodijeljeni FCS u skladu s Dodatkom IX. Prilogu VI. (dio ARA);

2. FCS, nakon pregleda FSTD-a u skladu s CS-FSTD-om koji se primjenjuje od 30. travnja 2028.;

ii. u slučaju FFS-ova, FTD-ova 2, FTD-ova 3 i FNPT-ova koji nisu oni iz točke (a) podtočke i. jednim od sljedećih unosa:

1. dodijeljen FCS u skladu s Dodatkom IX. Prilogu VI. (dio ARA), nakon pregleda FSTD-a u skladu s certifikacijskim specifikacijama iz točke (a) podtočke i., ovisno o slučaju;

2. FCS, nakon pregleda FSTD-a u skladu s CS-FSTD-om koji se primjenjuje od 30. travnja 2028.;

iii. u slučaju FTD-ova razine 1 (FTD 1), FCS-om, nakon pregleda FSTD-a u skladu s CS-FSTD-om koji se primjenjuje od 30. travnja 2028.;

iv. u svim slučajevima FSTD-ova kvalificiranih na temelju posebnih uvjeta u skladu s točkom ARA.FSTD.100 podtočkom (h) podpodtočkom (1) Priloga VI. (dio ARA), FCS-om, nakon pregleda FSTD-a u skladu s CS-FSTD-om koji se primjenjuje od 30. travnja 2028.;

(b) u svim ostalim slučajevima, ako nisu ispunjeni uvjeti iz točke (a) podtočaka od i. do iv.:

i. ponovno izdaju certifikat kvalifikacije FSTD-a bez ispunjavanja odjeljka „Profil sposobnosti FSTD-a (FCS)”;

ii. pri ponovnom izdavanju certifikata kvalifikacije FSTD-a za BITD-ove uključuju specifikacije FSTD-a utvrđene u Dodatku IV. Prilogu VI. (dio ARA), kako se primjenjuju do 29. travnja 2028.;

(c) prije ponovnog izdavanja certifikata kvalifikacije FSTD-a s FCS-om u skladu s podtočkom (a) obavješćuju podnositelja zahtjeva o rezultatu ponovne procjene.

3. Kada djeluju u skladu sa stavkom 2. točkom (a), u slučajevima FSTD-ova koji su kvalificirani za više tipova i razina kvalifikacije FSTD-a koji simuliraju isti tip zrakoplova, države članice i EASA spajaju te certifikate kvalifikacije FSTD-a u jedinstveni certifikat kvalifikacije FSTD-a s jednim FCS-om ili jednim dodijeljenim FCS-om. U takvim slučajevima države članice i EASA poduzimaju sljedeće korake:

(a) ako FSTD ispunjava temelj kvalifikacije iz stavka 2. točke (a) podtočke i., poduzimaju jedno od sljedećeg:

i. odabiru najvišu razinu pouzdanosti za svaku funkcionalnost koja proizlazi iz usporedbe dodijeljenog FCS-a za svaku kvalifikaciju;

ii. ako imatelj certifikata FSTD-a podnese zahtjev za FCS, utvrđuju FCS nakon pregleda FSTD-a;

(b) ako FSTD ne ispunjava temelj kvalifikacije iz stavka 2. točke (a) podtočke i., država članica i EASA za svaki certifikat kvalifikacije izdaju certifikat kvalifikacije FSTD-a s FCS-om ili dodijeljenim FCS-om koji je utvrđen u skladu sa stavkom 2. točkom (a) podtočkom ii., iii. ili iv., ovisno o slučaju.

4. Države članice i EASA najkasnije do 30. listopada 2029. zamjenjuju postojeće certifikate kvalifikacije FSTD-a certifikatima koji su u skladu s formatom utvrđenim u Dodatku IV. Prilogu VI. (dio ARA), pod uvjetom da su primile i pregledale:

(a) ESL;

(b) izjavu kojom se potvrđuje da je organizacija utvrdila usklađenost s dijelom ORA poddijelom FSTD, kako je izmijenjen Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2026/781 (*).

Pri zamjeni postojećih certifikata kvalifikacije FSTD-a u skladu s prvim podstavkom ovog stavka države članice i EASA postupaju u skladu sa stavkom 2. Kada države članice i EASA izdaju certifikat kvalifikacije FSTD-a u skladu s formatom utvrđenim u Dodatku IV. Prilogu VI. (dio ARA), ESL sastavljen za taj certifikat FSTD-a postaje dio kvalifikacije FSTD-a.

5. Imatelji certifikata kvalifikacije FSTD-a moraju za svaki certifikat kvalifikacije FSTD-a, osim onih za BITD-ove, sastaviti ESL i dostaviti ga nadležnom tijelu zajedno s izjavom kojom se potvrđuje da je organizacija utvrdila usklađenost s poddijelom FSTD Priloga VII. (dio ORA), kako je izmijenjen Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2026/781, u sljedećim slučajevima:

(a) pri podnošenju zahtjeva za ponovno izdavanje certifikata u skladu sa zahtjevima iz Priloga VII. (dio ORA);

(b) ako se FSTD namjerava koristiti za provođenje osposobljavanja u skladu s Prilogom I. (dio FCL) ovoj Uredbi ili zahtjevima iz Uredbe (EU) br. 965/2012, u skladu s novim ili izmijenjenim programom osposobljavanja;

(c) najkasnije 30. travnja 2029.

6. Certifikat kvalifikacije BITD-a ostaje valjan podložno periodičnim pregledima koje nadležno tijelo provodi svake tri godine.

7. Zahtjevi iz ove Uredbe koji uključuju upućivanje na tipove i razine FSTD-ova primjenjuju se na FSTD-ove s FCS-om ili dodijeljenim FCS-om u skladu s točkom FCL.036 Priloga I. (Dio-FCL).

_____

(*) Provedbena uredba Komisije (EU) 2026/781 od 8. travnja 2026. o izmjeni uredaba (EU) br. 1178/2011 i (EU) br. 965/2012 u pogledu zahtjeva koji se primjenjuju na uređaje za osposobljavanje koji simuliraju let i korištenje tih uređaja za osposobljavanje, ispitivanje i provjeru pilota (SL L, 2026/781, 10.4.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2026/781/oj)";

3. Prilog I. mijenja se u skladu s Prilogom I. ovoj Uredbi;

4. Prilog VI. mijenja se u skladu s Prilogom II. ovoj Uredbi;

5. Prilog VII. mijenja se u skladu s Prilogom III. ovoj Uredbi;

6. Prilog VIII. mijenja se u skladu s Prilogom IV. ovoj Uredbi.

Članak 2.

Uredba (EU) br. 965/2012 mijenja se kako slijedi:

1. Prilog I. mijenja se u skladu s Prilogom V. ovoj Uredbi;

2. Prilog III. mijenja se u skladu s Prilogom VI. ovoj Uredbi.

Članak 3.

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 30. travnja 2028.

Međutim, točke 5. [FCL.740.H], 6. [točka FCL.930.TRI] i 7. [točka FCL.935.TRI] Priloga I. primjenjuju se od 30. travnja 2026.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 8. travnja 2026.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN

PRILOG I.

Izmjene Priloga I. (dio-FCL) Uredbi (EU) br. 1178/2011

Prilog I. Uredbi (EU) br. 1178/2011 mijenja se kako slijedi:

1. u točki FCL.010 definicija „uređaja za letačko osposobljavanje" (FTD) zamjenjuje se sljedećim:
„Uređaj za letačko osposobljavanje (FTD) znači potpuna kopija instrumenata, opreme i komandi leta određenog tipa zrakoplova, unutar pilotske kabine ili bez nje, uključujući opremu i kompjutorske programe potrebne za simulaciju zrakoplova na zemlji i u zraku koliko to omogućuju sustavi instalirani u uređaj.";

2. umeće se točka FCL.036:

„**FCL.036 Korištenje FSTD-ova za osposobljavanje, ispitivanje i provjeru**

Podnositelji zahtjeva imaju pravo ispuniti zahtjeve koji se odnose na tipove i razine FSTD-ova korištenjem FSTD-ova čiji certifikati o kvalifikacijama uključuju FCS-ove ili dodijeljene FCS-ove ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) za svaku funkcionalnost FCS ili dodijeljeni FCS pokazuje razinu pouzdanosti jednaku ili veću od ekvivalenta utvrđenog u sljedećim tablicama:

1. za avione:

upućivanje na tip i razinu FSTD-a	Ekvivalentni FCS													
	1. Raspored i struktura pilotske kabine	2. Sile na komandama leta i hardver	3. Rad sustava za kontrolu leta	4. Zrakoplovni sustavi	5. Performanse i upravljanje na zemlji	6. Performanse i upravljanje pod utjecajem zračnog jastuka (*ground effect*)	7. Performanse i upravljanje bez utjecaja zračnog jastuka	8. Zvučni signali	9. Vibracijski signali	10. Pokreti kabine	11. Vizualni signali	12. Navigacija	13. Atmosfera i vremenski uvjeti	14. Operativne površine i teren
FNPT I	G	G	G	N	N	N	G	N	N	N	N	R	N	N
FNPT II / FNPT II MCC	G	G	G	G	G	G	G	G	N	N	G	R	G	G
FTD 2	S	R	S	S	N	G	G	G	N	N	N	S	N	N
FSD kvalificiran za standard ekvivalentan razini B	S	R	S	S	R	R	R	G	R	R	G	S	G	G
FFS razine C	S	S	S	S	S	S	S	R	R	S	R	S	S	S
FFS privremene razine C	S interim	S interim	S interim	S interim	S interim	S interim	S interim	S interim	S interim	S interim	S	S	S	S
FFS razine D	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S

Napomena: S: specifična; R: reprezentativna; G: generička; N: nijedna.

2. za helikoptere:

upućivanje na tip i razinu FSTD-a	Ekvivalentni FCS													
	1. Raspored i struktura pilotske kabine	2. Sile na komandama leta i hardver	3. Rad sustava za kontrolu leta	4. Zrakoplovni sustavi	5. Performanse i upravljanje na zemlji	6. Performanse i upravljanje pod utjecajem zračnog jastuka	7. Performanse i upravljanje bez utjecaja zračnog jastuka	8. Zvučni signali	9. Vibracijski signali	10. Pokreti kabine	11. Vizualni signali	12. Navigacija	13. Atmosfera i vremenski uvjeti	14. Operativne površine i teren
FNPT I	G	G	G	N	N	N	N	N	N	N	N	R	N	N
FNPT II / FNPT II MCC	R	G	R	G	G	G	G	G	N	N	R	R	G	G
FNPT II / FNPT II MCC	R	G	R	G	G	G	G	G	N	N	R	R	G	R
FTD 2 / FTD 2 MCC	R	R	R	S	G	G	G	G	N	N	R	S	G	R
FTD 3 / FTD 3 MCC	R	R	R	S	G	R	R	G	N	N	R	S	R	R
FFS razine C	S	S	S	S	S	S	S	R	R	S	R	S	S	R
FFS razine D	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S

(b) FSTD-ovi imaju:

1. taktilni hardver;

2. primarne komande leta čije se sile mijenjaju prema različitim uvjetima leta za vježbe koje uključuju ručni let, osim u slučaju FSTD-ova čiji su FCS-ovi ili dodijeljeni FCS-ovi ispod ekvivalenta FNPT-a II;

3. ako se koriste za osposobljavanje za MCC, dodatne sposobnosti za MCC navedene u certifikatu kvalifikacije FSTD-a.";

3. točka FCL.110.H mijenja se kako slijedi:

(a) podtočka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Podnositelji zahtjeva za LAPL(H) moraju obaviti 40 sati letačkog osposobljavanja na helikopterima i FSTD-ovima, u mjeri i uvjetima iz podtočke (aa). Letačko osposobljavanje mora sadržavati najmanje sve sljedeće elemente:

(1) 20 sati letačkog osposobljavanja s instruktorom;

(2) 10 sati samostalnog naleta pod nadzorom instruktora, uključujući najmanje 5 sati samostalnog rutnog letenja, uključujući najmanje jedan let na ruti dužine od najmanje 150 km (80NM), tijekom kojeg podnositelj zahtjeva mora sletjeti sa zaustavljanjem na jedan aerodrom koji nije aerodrom polijetanja;

(3) 35 sati letačkog osposobljavanja na tipu helikoptera koji će se koristiti na ispitu praktične osposobljenosti.";

(b) umeće se podtočka (aa):

„(aa) Od 20 sati letačkog osposobljavanja s instruktorom iz podtočke (a) podpodtočke (1), podnositelji zahtjeva mogu završiti najviše 5 sati na FSTD-u ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(1) FSTD odgovara helikopteru koji će se koristiti na ispitu praktične osposobljenosti;

(2) organizacija za obuku dokazala je nadležnom tijelu odgovornom za nadzor te organizacije ekvivalentnost između specifikacija FSTD-a i programa osposobljavanja za LAPL(H). Organizacija za obuku može biti bilo koji od sljedećih subjekata:

i. odobrena organizacija za obuku (ATO);

ii. prijavljena organizacija za obuku (DTO), pod uvjetom da je nadležno tijelo odobrilo korištenje tog FSTD-a za osposobljavanje za LAPL(H).”;

4. točka FCL.210.H mijenja se kako slijedi:

(a) podtočka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Podnositelji zahtjeva za PPL(H) moraju obaviti 45 sati letačkog osposobljavanja na helikopterima i FSTD-ovima, u mjeri i uvjetima iz podtočke (aa). Letačko osposobljavanje mora sadržavati najmanje sve sljedeće elemente:

(1) 25 sati letačkog osposobljavanja s instruktorom;

(2) 10 sati samostalnog letenja pod nadzorom instruktora, uključujući najmanje 5 sati samostalnog rutnog letenja s najmanje jednim rutnim letom dužim od 185 km (100 NM), tijekom kojeg se mora obaviti slijetanje s potpunim zaustavljanjem na 2 aerodroma koja su različita od aerodroma polijetanja;

(3) 35 sati letačkog osposobljavanja na tipu helikoptera koji će se koristiti na ispitu praktične osposobljenosti.”;

(b) umeće se podtočka (aa):

„(aa) Od 25 sati letačkog osposobljavanja s instruktorom iz podtočke (a) podpodtočke (1), podnositelji zahtjeva mogu na FSTD-ovima završiti jedno od sljedećeg:

(1) najviše 5 sati;

(2) najviše 10 sati, ako ispunjavaju sve sljedeće uvjete:

i. najmanje 5 od tih 10 sati mora biti na FSTD-u koji odgovara tipu helikoptera koji će se koristiti na ispitu praktične osposobljenosti;

ii. završe osposobljavanje u organizaciji za obuku koja je u vezi s FSTD-om iz podpodtočke i. dokazala nadležnom tijelu odgovornom za nadzor te organizacije ekvivalentnost između specifikacija FSTD-a i programa osposobljavanja za PPL(H). Organizacija za obuku može biti bilo koji od sljedećih subjekata:

(A) ATO;

(B) DTO, pod uvjetom da je nadležno tijelo odobrilo korištenje tog FSTD-a za osposobljavanje za PPL(H).”;

5. u točki FCL.740.H podtočki (c) drugi odlomak zamjenjuje se sljedećim:

„Provjera stručnosti ili osposobljavanje za osvježenje znanja, ovisno o slučaju, moraju svaki put biti odrađeni na drugom tipu helikoptera. Novo razdoblje valjanosti svih ovlaštenja za tip produženih u skladu s ovom podtočkom počinje zajedno s razdobljem valjanosti ovlaštenja za tip za koje se završava provjera stručnosti ili osposobljavanje za osvježenje znanja.”;

6. u točki FCL.930.TRI podtočka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Za podnositelje zahtjeva koji imaju ili su imali certifikat instruktora smatrat će se da u potpunosti udovoljavaju zahtjevu iz podtočke (ab) podpodtočke (1)”;

7. u točki FCL.935.TRI dodaje se podtočka (c):

„(c) Odstupajući od podtočke (b), procjena stručnosti:

(1) za TRI-jeve za helikoptere koji nisu složeni može se izvoditi u kombinaciji FSTD-a (FSTD-ova) i zrakoplova čak i ako je FFS raspoloživ i dostupan;

(2) za TRI-jeve za helikoptere iz odjeljka A točke 1.e podtočke (c) Dodatka 9. može se izvoditi u skladu s točkom FCL.935.TRI podtočkom (b) podpodtočkama 1., 2. ili 3., bez obzira na raspoloživost i dostupnost FFS-a ili FSTD-a.";

8. Dodatak 9. mijenja se kako slijedi:

(a) odjeljak A mijenja se kako slijedi:

i. točka 1.f zamjenjuje se sljedećim:

„1.f Ako se tijekom osposobljavanja, ispitivanja ili provjere upotrebljavaju FSTD-ovi, primjenjuje se sljedeće:

(a) FSTD se koristi za određenu vježbu samo ako FSTD ima funkcionalnosti i povezane razine pouzdanosti za simulaciju relevantnih karakteristika zrakoplova, signala i okoline u toj vježbi u mjeri u kojoj je to potrebno kako bi kandidat:

i. razvio vještine potrebne za odgovarajuću fazu osposobljavanja;

ii. dokazao vještine potrebne za sigurno upravljanje relevantnim zrakoplovom tijekom relevantne vježbe ispitivanja i provjere;

(b) osim toga, prikladnost FSTD-ova provjerava se u odnosu na primjenjivu Tablicu funkcija i subjektivnih testova i primjenjivu Tablicu validacijskih testova za FSTD, koje se nalaze u osnovnom referentnom dokumentu (PRD-u) uređaja.

Moraju se uzeti u obzir sva ograničenja navedena na certifikatu kvalifikacije uređaja ili povezanom ESL-u.";

ii. umeće se točka 1.g:

„1.g Ako je navedeno u tablicama u odjeljcima od B do E ovog Dodatka, drugi uređaji za osposobljavanje mogu se koristiti za obavljanje zadaća osposobljavanja u okviru programa osposobljavanja za ovlaštenje za tip. Međutim, vrijeme osposobljavanja završeno na takvim uređajima ne uračunava se u minimalno vrijeme osposobljavanja na FSTD-u navedeno u relevantnom programu osposobljavanja za ovlaštenje za tip.";

iii. točka 18. mijenja se kako slijedi:

— uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„U slučaju osposobljavanja za vađenje iz nepravilnog položaja „događaj prevlačenja" znači prevlačenje ili gubitak uzgona. ATO može upotrijebiti FFS razine C ili razine D za osposobljavanje u području izvlačenja iz prevlačenja ili demonstraciju obilježja prevlačenja koja su karakteristična za određeni tip, ili za oboje, ako su ispunjena oba sljedeća uvjeta:";

— podtočka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) FFS je kvalificiran u skladu s posebnim zahtjevima za ocjenjivanje iz specifikacija CS-FSTD(A), 2. izdanje ili u skladu s najnovijim primjenjivim temeljem kvalifikacije;";

(b) odjeljak B mijenja se kako slijedi:

i. točka 5. mijenja se kako slijedi:

— podtočke (a) i (b) zamjenjuju se sljedećim:

„(a) Sljedeći simboli znače:

P = osposobljen kao PIC ili kopilot i kao PF i PM

X = za ovu se vježbu ne upotrebljava avion

P# = osposobljavanje mora biti dopunjeno inspekcijom aviona pod nadzorom

(b) Praktično osposobljavanje izvodi se barem na razini opreme za osposobljavanje kako je označeno slovom (P), ili se može izvoditi do više razine opreme, označeno strelicom (→).

Sljedeće se kratice upotrebljavaju za označavanje upotrijebljene opreme za osposobljavanje:

A = avion

FFS = simulator leta

FSTD = uređaj za osposobljavanje koji simulira let

OTD = drugi uređaj za osposobljavanje”;

— tablica nakon podtočke(l) zamjenjuje se sljedećim:

„TMG-i I JEDNOPILOTNI AVIONI, OSIM SLOŽENIH AVIONA VISOKIH PERFORMANSI		PRAKTIČNO OSPOSOBLJAVANJE				ISPIT PRAKTIČNE OSPOSOBLJENOSTI ILI PROVJERA STRUČNOSTI ZA OVLAŠTENJE ZA KLASU ILI TIP	
Manevri/postupci		OTD	FSTD	A	Inicijali instruktora nakon završenog osposobljavanja	Ispitano ili provjereno na FSTD-u ili A	Inicijali ispitivača nakon završenog ispita ili provjere
	SEKCIJA 1.						
1.	Polijetanje	P					
1.1.	Priprema prije leta uključujući: — dokumentaciju, — masu i ravnotežu, — meteorološki izvještaj i — NOTAM						
1.2.	Provjere prije pokretanja motora						
1.2.1.	Izvana	P#		P		M	
1.2.2.	Iznutra	P#	P#	P		M	
1.3.	Pokretanje motora: normalne neispravnosti		P	→		M	
1.4.	Taksiranje		P	→		M	
1.5.	Provjere prije leta: provjera motora (ako je primjenjivo)		P	→		M	
1.6.	Postupak polijetanja: — normalno s namještanjem zakrilaca prema letačkom priručniku i — bočni vjetar (ako postoje uvjeti)		P	→		M	
1.7.	Penjanje: — V_x/V_y, — zaokreti u zadani smjer i — izravnavanje		P	→		M	
1.8.	Suradnja s ATC-om – usklađenost, R/T postupci		P			M	

	SEKCIJA 2.						
2. 2.1.	Rad u zraku (vizualni meteorološki uvjeti (VMC)) Ravan i horizontalan let na različitim brzinama uključujući let na kritično malim brzinama sa zakrilcima i bez njih (uključujući prilaz na V_{mca} ako je primjenjivo)		P	→			
2.2.	Oštri zaokret (360° lijevo i desno s 45° bočnog nagiba)		P	→		M	
2.3.	Prevlačenje i vraćanje u uobičajeni položaj: (i) čisto prevlačenje; (ii) približavanje prevlačenju u spuštajućem zaokretu s bočnim nagibom s prilaznom konfiguracijom i snagom; (iii) približavanje prevlačenju s prilaznom konfiguracijom i snagom; i (iv) približavanje prevlačenju, penjući zaokret sa zakrilcima za polijetanje i snagom za penjanje (samo jednomotorni avioni)		P	→		M	
2.4.	Primjena autopilota i sustava za upravljanje letom (može biti izvedeno u sekciji 3.), ako je primjenjivo		P	→		M	
2.5.	Suradnja s ATC-om – usklađenost, R/T postupci		P	→		M	
	SEKCIJA 3.A						
3.A 3.A.1.	Postupci na ruti u skladu s VFR-om (vidjeti B.5 točke (c) i (d)) Plan leta, računska navigacija i čitanje karte		P	→			
3.A.2.	Održavanje visine, smjera i brzine		P	→			
3.A.3	Orijentacija, vremenska točnost i ispravljanje predviđenog vremena dolaska (ETA)		P	→			
3.A.4.	Uporaba radionavigacijskih sredstava (ako je primjenjivo)		P	→			
3.A.5.	Upravljanje letom (zapisnik tijeka leta, rutinske provjere uključujući gorivo, sustave i zaleđivanje)		P	→			
3.A.6.	Suradnja s ATC-om – usklađenost, R/T postupci		P	→			
	SEKCIJA 3.B						
3.B 3.B.1*	Instrumentalno letenje Polijetanje prema IFR-u		P	→		M	
3.B.2.*	Postupci na ruti u skladu s IFR-om		P	→		M	

3.B.3.*	Postupci za krug čekanja		P	→		M	
3.B.4.*	3D operacije do visine/apsolutne visine odluke (DA/H) od 200 ft (60 m) ili do viših minimuma ako su određeni postupkom prilaza (autopilot se može upotrebljavati do segmenta završnog prilaza u kojem se hvata signal navođenja na prilaznu putanju po visini)		P	→		M	
3.B.5.*	2D operacije do minimalne visine snižavanja (MDA/H)		P	→		M	
3.B.6.*	Vježbe letenja uključujući simulirani otkaz kompasa i prikaznika položaja: — standardni horizontalni zaokreti i — vraćanje iz neuobičajenih položaja		P	→		M	
3.B.7.*	Otkaz prikaznika prilazne putanje zrakoplova po visini ili po smjeru		P	→			
3.B.8.*	Suradnja s ATC-om – usklađenost, R/T postupci		P	→		M	
	Namjerno ostavljeno prazno						
	SEKCIJA 4.						
4. 4.1.	Dolazak i slijetanje Postupak dolaska na aerodrom		P	→		M	
4.2.	Normalno slijetanje		P	→		M	
4.3.	Slijetanje bez zakrilaca		P	→		M	
4.4.	Slijetanje s bočnim vjetrom (ako su odgovarajući uvjeti)		P	→			
4.5.	Prilaz i slijetanje s oduzetom snagom od 2 000 ft iznad uzletno-sletne staze ili manje (samo jednomotorni avioni)		P	→			
4.6.	Produžavanje s minimalne visine		P	→		M	
4.7.	Produžavanje i slijetanje noću (ako je primjenjivo)		P	→			
4.8.	Suradnja s ATC-om – usklađenost, R/T postupci		P	→		M	
	SEKCIJA 5.						
5.	Izvanredni postupci i postupci u slučaju opasnosti (Ova se sekcija može kombinirati sa sekcijama od 1. do 4.)						
5.1.	Prekinuto polijetanje na razumnoj brzini		P	→		M	

5.2.	Simulirani otkaz motora nakon polijetanja (samo jednomotorni avioni)			P		M	
5.3.	Simulirano prisilno slijetanje bez snage (samo jednomotorni avioni)			P		M	
5.4.	Simulirani postupci u slučaju opasnosti: (i) vatra ili dim u letu; i (ii) tehničke neispravnosti sustava (ako je primjenjivo)		P	→			
5.5.	Samo za osposobljavanje za višemotorne avione i TMG-e: gašenje i ponovno pokretanje motora (na sigurnoj visini ako se provodi u avionu)		P	→			
5.6.	Suradnja s ATC-om – usklađenost, R/T postupci						
	SEKCIJA 6.						
6. 6.1.*	Simulirani asimetrični let (Ova se sekcija može kombinirati sa sekcijama od 1. do 5.) Simulirani otkaz motora za vrijeme polijetanja (na sigurnoj visini, osim ako se izvodi na FFS-u ili FNPT-u II)		P	→		M	
6.2.*	Asimetrični prilaz i produžavanje		P	→		M	
6.3.*	Asimetrični prilaz sa slijetanjem s potpunim zaustavljanjem		P	→		M	
6.4.	Suradnja s ATC-om – usklađenost, R/T postupci		P	→		M	
	SEKCIJA 7.						
7.	Osposobljavanje za izbjegavanje nepravilnog položaja i vađenje iz njega (UPRT)						
7.1.	Manevri i postupci u letu						
7.1.1.	Ručno upravljanje s pomoću sustava za upravljanje letom ili bez njega (bez autopilota, automatskog potiska/prigušenja i prema potrebi uz različite upravljačke algoritme)		P	→			
7.1.1.1.	Na različitim brzinama (uključujući spori let) i visinama u okviru osposobljavanja na FSTD-u		P	→			
7.1.1.2.	Oštri zaokret s 45° bočnog nagiba, za 180° do 360° lijevi i desni		P	→			
7.1.1.3.	Zaokreti sa spojlerima i bez njih		P	→			

7.1.1.4.	Proceduralno instrumentalno letenje i manevriranje uključujući instrumentalno polijetanje i prilaz te vizualni prilaz		P	→			
7.2. 7.2.1.	Osposobljavanje za vađenje iz nepravilnog položaja Izvlačenje iz prevlačenja u: — konfiguraciji za polijetanje, — čistoj konfiguraciji na maloj visini, — čistoj konfiguraciji blizu najveće operativne visine i — konfiguraciji za slijetanje		P	→			
7.2.2.	Sljedeće vježbe koje se odnose na nepravilan položaj: — vađenje iz položaja s nosom prema gore pri različitim kutovima bočnog nagiba i — vađenje iz položaja s nosom prema dolje pri različitim kutovima bočnog nagiba		P	→			
7.3.	Produžavanje sa svim ispravnim motorima* iz različitih faza tijekom instrumentalnog prilaza		P	→			
7.4.	Prekinuto slijetanje sa svim ispravnim motorima: — s različitih visina ispod DH/MDH 15 m (50 ft) iznad praga uzletno-sletne staze, — nakon dodira s tlom (prekinuto prilaženje), — u avionima koji nisu certificirani kao transportna kategorija aviona (JAR/FAR 25) ili kao kategorija za regionalni prijevoz (commuter) (SFAR 23) prekinuto slijetanje sa svim ispravnim motorima počinje se ispod MDA/H ili nakon dodira s tlom		P	→”			

ii. točka 6. mijenja se kako slijedi:

— podtočke (a) i (b) zamjenjuju se sljedećim:

„(a) Sljedeći simboli znače:

P = osposobljen kao PIC ili kopilot i kao PF i PM za izdavanje ovlaštenja za tip, prema potrebi

X = za ovu se vježbu ne upotrebljava avion.

P→ = vježba se mora završiti na ispravno kvalificiranom FSTD-u.

P# = osposobljavanje mora biti dopunjeno inspekcijom aviona pod nadzorom.

(b) Praktično osposobljavanje izvodi se barem na razini opreme za osposobljavanje kako je označeno slovom (P), ili se može izvoditi do više razine opreme, označeno strelicom (→).

Sljedeće se kratice upotrebljavaju za označavanje upotrijebljene opreme za osposobljavanje:

A = avion

FFS = simulator leta

FSTD = uređaj za osposobljavanje koji simulira let

OTD = drugi uređaj za osposobljavanje”;

— tablica iza podtočke (j) zamjenjuje se sljedećim:

„VIŠEPILOTNI AVIONI I JEDNOPILOTNI SLOŽENI AVIONI VISOKIH PERFORMANSI		PRAKTIČNO OSPOSOBLJAVANJE				ISPIT PRAKTIČNE OSPOSOBLJENOSTI ILI PROVJERA STRUČNOSTI ZA ATPL/MPL/OVLAŠTENJE ZA TIP	
Manevri/postupci		OTD	FSTD	A	Inicijali instruktora nakon završenog osposoblja-vanja	Ispitano ili provjereno na FSTD-u ili A	Inicijali ispitivača nakon završenog ispita ili provjere
	SEKCIJA 1.						
1. 1.1.	Priprema za let Izračunavanje performansi	P					
1.2.	Vizualni vanjski pregled aviona; lokacija svakog dijela i svrha pregleda	P#	P#	P			
1.3.	Provjera pilotske kabine		P	→			
1.4.	Upotreba kontrolnog popisa prije pokretanja motora, postupak pokretanja, provjera radionavigacijske opreme, izbor i postavljanje navigacijskih i komunikacijskih frekvencija		P	→		M	
1.5.	Taksiranje u skladu s instrukcijama ATC-a ili instruktora		P	→			
1.6.	Provjera prije polijetanja		P	→		M	
	SEKCIJA 2.						
2. 2.1.	Polijetanje Normalno polijetanje s različitim korištenjem zakrilaca, uključujući ubrzano polijetanje		P	→			
2.2.*	Instrumentalno polijetanje; prelazak na instrumentalno letenje prilikom rotacije ili neposredno nakon uzleta		P	→			
2.3.	Polijetanje s bočnim vjetrom		P	→			

2.4.	Polijetanje s maksimalnom masom pri uzlijetanju (stvarna ili simulirana maksimalna masa pri uzlijetanju)		P	→			
2.5. 2.5.1.*	Polijetanje sa simuliranim otkazom motora: ubrzo nakon V_2		P	→			
	(U avionima koji nisu certificirani kao transportna kategorija aviona ili kategorija za regionalni prijevoz (commuter), otkaz motora ne simulira se dok se ne dosegne minimalna visina od 500 ft iznad kraja staze. U avionima koji imaju iste performanse kao transportna kategorija u smislu mase aviona pri uzlijetanju i visine korigirane po gustoći, instruktor može simulirati otkaz motora ubrzo nakon V_2.)						
2.5.2.*	između V_1 i V_2		P	X		M samo FFS	
2.6.	Prekinuto polijetanje na razumnoj brzini prije dostizanja V_1		P	→		M	
	SEKCIJA 3.						
3. 3.1.	Manevri i postupci u letu Ručno upravljanje s pomoću sustava za upravljanje letom ili bez njega (bez autopilota, automatskog potiska/prigušenja i prema potrebi uz različite upravljačke algoritme)		P	→			
3.1.1.	Na različitim brzinama (uključujući spori let) i visinama u okviru osposobljavanja na FSTD-u		P	→			
3.1.2.	Oštri zaokret s 45° bočnog nagiba, za 180° do 360° lijevi i desni		P	→			
3.1.3.	Zaokreti sa spojlerima i bez njih		P	→			
3.1.4.	Proceduralno instrumentalno letenje i manevriranje uključujući instrumentalno polijetanje i prilaz te vizualni prilaz		P	→			

3.2.	Nagib nosom prema dolje i podrhtavanja (ako je primjenjivo) i druge specifične karakteristike aviona (npr. valjanje)		P	X		Samo FFS	
3.3.	Normalan rad sustava i kontrola inženjerskog panela (ako je primjenjivo)	P	→	→			
3.4.	Normalne i izvanredne operacije sljedećih sustava:					M	Obvezni minimum od tri izvanredna dijela odabire se od točke 3.4.0. do 3.4.14., uključujući i tu točku
3.4.0.	Motor (ako je potrebno propeler)	P	→	→			
3.4.1.	Izjednačavanje tlaka u kabini i klimatizacija	P	→	→			
3.4.2.	Pitot-statički sustav	P	→	→			
3.4.3.	Sustav goriva	P	→	→			
3.4.4.	Električni sustav	P	→	→			
3.4.5.	Hidraulični sustav	P	→	→			
3.4.6.	Sustav komandi leta i uravnoteženja	P	→	→			
3.4.7.	Sustav za odleđivanje i zaštitu od zaleđivanja, grijanje vjetrobrana	P	→				
3.4.8.	Autopilot/sustav za upravljanje letom	P	→			M (samo jednopilotni)	
3.4.9.	Uređaj za indikaciju gubitka uzgona ili uređaj za izbjegavanje gubitka uzgona i uređaj za povećanje stabilnosti	P	→				
3.4.10.	Uređaj za upozorenje blizine zemlje, meteorološki radar, radiovisinomjer, transponder		P				
3.4.11.	Radiouređaji, navigacijska oprema, instrumenti, FMS	P	→				
3.4.12.	Podvozje i kočnice	P	→	→			
3.4.13.	Sustav pretkrilaca i zakrilaca	P	→	→			
3.4.14.	Pomoćni generator (APU)	P	→	→			
	Namjerno ostavljeno prazno						

3.6.	Izvanredni postupci i postupci u slučaju opasnosti:					M	Obvezni minimum od tri dijela odabire se od točke 3.6.1. do 3.6.9., uključujući i tu točku.
3.6.1.	Vježbe u slučaju požara npr. motora, APU-a, kabine, odjeljka za teret, pilotske kabine, krila i električne mreže, uključujući evakuaciju		P	→			
3.6.2.	Kontrola i uklanjanje dima		P	→			
3.6.3.	Otkaz motora, gašenje i ponovno pokretanje na sigurnoj visini		P	→			
3.6.4.	Izbacivanje goriva (simulacija)		P	→			
3.6.5.	Bočni udar vjetra u fazi polijetanja/slijetanja		P	X		samo FFS	
3.6.6.	Simulacija pada tlaka u kabini aviona/snižavanje u nuždi		P	→			
3.6.7.	Onesposobljenost jednog od članova letačke posade		P	→			
3.6.8.	Ostali postupci u slučaju opasnosti kako je istaknuto u odgovarajućem letačkom priručniku (AFM)		P	→			
3.6.9.	TCAS događaj	P→	→	X		Samo FFS	
3.7. 3.7.1.	Osposobljavanje za vađenje iz nepravilnog položaja Izvlačenje iz prevlačenja u: — konfiguraciji za polijetanje, — čistoj konfiguraciji na maloj visini, — čistoj konfiguraciji blizu najveće operativne visine i — konfiguraciji za slijetanje		P FFS kvalificiran samo za taj zadatak osposobljavanja	X			
3.7.2.	Sljedeće vježbe koje se odnose na nepravilan položaj: — vađenje iz položaja s nosom prema gore pri različitim kutovima bočnog nagiba i — vađenje iz položaja s nosom prema dolje pri različitim kutovima bočnog nagiba		P FFS kvalificiran samo za taj zadatak osposobljavanja	X		samo FFS	

3.8.	Postupci u instrumentalnom letenju						
3.8.1.*	Pridržavanje odlaznih i dolaznih ruta i instrukcija ATC-a		P	→		M	
3.8.2.*	Postupci za krug čekanja		P	→			
3.8.3.*	3D operacije do DA/A od 200 stopa (60 m) ili do viših minimuma ako su određeni postupkom prilaza						
	Napomena: u skladu s AFM-om, postupci RNP APCH mogu zahtijevati uporabu autopilota ili sustava za upravljanje letom. Postupak ručnog upravljanja odabire se uzimajući u obzir takva ograničenja (na primjer, odabirom ILS-a za 3.8.3.1. u slučaju takvog ograničenja u AFM-u).						
3.8.3.1.*	Ručno upravljanje, bez sustava za upravljanje letom		P	→		M (samo ispit praktične osposobljenosti)	
3.8.3.2.*	Ručno upravljanje, s pomoću sustava za upravljanje letom		P	→			
3.8.3.3.*	S autopilotom		P	→			
3.8.3.4.*	Ručno upravljanje sa simuliranim otkazom jednog motora za vrijeme završnog prilaženja do dodira s tlom ili tijekom cijelog postupka neuspjelog prilaženja (ovisno o slučaju), s početkom: (i) prije prelaska 1 000 ft iznad nadmorske visine aerodroma; i (ii) nakon prelaska 1 000 ft iznad nadmorske visine aerodroma. U avionima koji nisu certificirani kao transportna kategorija aviona (JAR/FAR 25) ili kategorija za regionalni prijevoz (commuter) (SFAR 23), prilaženje sa simuliranim otkazom motora i posljedično prekinuto prilaženje započinje u kombinaciji s 2D prilaženjem u skladu s 3.8.4. Produžavanje se započinje pri dolasku na dopuštenu visinu u odnosu na prepreku (OCH/A); međutim, ne smije se započeti nakon dolaska na MDA/H od 500 ft iznad nadmorske visine praga uzletno-sletne staze. U avionima koji imaju iste performanse kao transportna kategorija aviona u smislu mase pri uzlijetanju i visine korigirane za gustoću instruktor može simulirati otkaz motora u skladu s vježbom iz 3.8.3.4.		P	→		M	

3.8.4.*	2D operacije do MDA/H		P*	→		M	
3.8.5.	Krug prilaženja pod sljedećim uvjetima: (a)* prilaz do minimalne dopuštene visine za krug prilaženja na dotičnom aerodromu u skladu s lokalnim sredstvima instrumentalnog prilaza u simuliranim uvjetima instrumentalnog leta; nakon kojeg slijedi: (b) krug prilaženja na drugu uzletno-sletnu stazu najmanje 90° od središnje crte završnog prilaza koji se koristi u podtočki (a), na minimalnoj dopuštenoj visini kruga prilaženja. *Napomena:* ako (a) i (b) nije moguće izvesti zbog ATC-a, može se izvesti krug prilaženja pri simuliranoj lošoj vidljivosti.		P*	→			
3.8.6.	Vizualni prilaz		P	→			
	SEKCIJA 4.						
4.	Postupci prekinutog prilaza		P*	→			
4.1.	Produžavanje sa svim ispravnim motorima* tijekom 3D operacije prilikom dostizanja visine odluke		P*	→			
4.2.	Produžavanje sa svim ispravnim motorima* iz različitih faza tijekom instrumentalnog prilaza		P*	→			
4.3.	Ostali postupci prekinutog prilaza		P*	→			
4.4.*	Ručni postupak produžavanja sa simuliranim otkazom kritičnog motora poslije instrumentalnog prilaza do dostizanja DH, MDH ili MAPt		P*	→		M	
4.5.	Prekinuto slijetanje sa svim ispravnim motorima: — s različitih visina ispod DH/MDH, — nakon dodira s tlom (prekinuto prilaženje) u avionima koji nisu certificirani kao transportna kategorija aviona (JAR/FAR 25) ili kao kategorija za		P	→			

	regionalni prijevoz (commuter) (SFAR 23) prekinuto slijetanje sa svim ispravnim motorima počinje se ispod MDA/H ili nakon dodira s tlom						
	SEKCIJA 5.						
5. 5.1.	Slijetanja Normalna slijetanja* s vizualnom referencom uspostavljenom na DA/H nakon operacije instrumentalnog prilaza		P				
5.2.	Slijetanje sa simulacijom zaglavljenog horizontalnog stabilizatora u bilo kojem neuravnoteženom položaju		P	X		samo FFS	
5.3.	Slijetanje s bočnim vjetrom (avion, ako je izvedivo)		P	→			
5.4.	Školski krug i slijetanje bez izvučenih zakrilaca i pretkrilaca ili s djelomično izvučenim zakrilcima i pretkrilcima		P	→			
5.5.	Slijetanje sa simulacijom otkaza kritičnog motora		P	→		M	
5.6.	Slijetanje sa simulacijom otkaza dvaju motora: — avioni s tri motora: centralni i jedan vanjski motor koliko je izvedivo u skladu s podacima iz AFM-a i — avioni s četiri motora: dva motora na jednoj strani		P	X		M Samo FFS (samo ispit praktične osposobl-jenosti)”	

(c) odjeljak C mijenja se kako slijedi:

i. točka 5. i točka 6. zamjenjuju se sljedećim:

„5. Sljedeći simboli znače:

P = osposobljen kao PIC za izdavanje ovlaštenja za tip za jednopilotne helikoptere (SPH) ili osposobljen kao PIC ili kopilot te kao PF i PM za izdavanje ovlaštenja za tip za višepilotne helikoptere (MPH).

X = za ovu se vježbu ne upotrebljava helikopter.

P→ = vježba se mora završiti na ispravno kvalificiranom FSTD-u.

P# = osposobljavanje mora biti dopunjeno inspekcijom helikoptera pod nadzorom.

6. Praktično osposobljavanje izvodi se barem na razini opreme za osposobljavanje kako je označeno slovom (P), ili se može izvoditi do više razine opreme, označeno strelicom (→).

Sljedeće se kratice upotrebljavaju za označavanje upotrijebljene opreme za osposobljavanje:

FFS = simulator letenja

FTD = uređaj za letačko osposobljavanje

H = helikopter

OTD = drugi uređaj za osposobljavanje”;

ii. tablica iza točke 12. zamjenjuje se sljedećim:

„JEDNOPILOTNI/VIŠEPILOTNI HELIKOPTERI		PRAKTIČNO OSPOSOBLJAVANJE				ISPIT PRAKTIČNE OSPOSOBLJENOSTI ILI PROVJERA STRUČNOSTI	
Manevri/postupci		OTD	FSTD	H	Inicijali instruktora nakon završenog osposobljavanja	Ispitano ili provjereno na FSTD-u ili H-u	Inicijali ispitivača nakon završenog ispita ili provjere
	SEKCIJA 1. — Pripreme i provjere prije leta						
1.1.	Vizualni vanjski pregled helikoptera; lokacija svakog dijela i svrha pregleda	P#	P#	P		M (ako se obavlja u helikopteru)	
1.2.	Provjera pilotske kabine		P	→		M	
1.3.	Postupak pokretanja, provjera radionavigacijske opreme, izbor i postavljanje navigacijskih i komunikacijskih frekvencija		P	→		M	
1.4.	Taksiranje/zračno taksiranje u skladu s instrukcijama ATC-a ili instruktora		P	→		M	
1.5.	Postupci i provjere prije leta		P	→		M	
	SEKCIJA 2. — Manevri i postupci u letu						
2.1.	Polijetanja (različiti profili)		P	→		M	
2.2.	Polijetanja i slijetanja na neravan teren ili s bočnim vjetrom		P	→			
2.3.	Polijetanje s maksimalnom masom pri uzlijetanju (stvarna ili simulirana maksimalna masa pri uzlijetanju)		P	→			
2.4.	Polijetanje sa simuliranim otkazom motora neposredno prije TDP-a ili DPATO-a		P	→		M	
2.4.1.	Polijetanje sa simuliranim otkazom motora ubrzo nakon TDP-a ili DPATO-a		P	→		M	

2.5.	Penjanje i snižavanje u zadanom smjeru leta		P	→		M	
2.5.1.	Zaokreti s 30° bočnog nagiba, 180° do 360° lijevi i desni, isključivo prema instrumentima		P	→		M	
2.6.	Snižavanje u autorotaciji		P	→		M	
2.6.1.	za jednomotorne helikoptere (SEH): — slijetanje iz autorotacije ili — završno lebdenje s uključenim motorom (eng. power recovery), pod uvjetom da su podnositelji zahtjeva u prethodnoj godini završili osposobljavanje koje je uključivalo slijetanje iz autorotacije te da je instruktor upisao i potpisao osposobljavanje u knjižice letenja podnositelja zahtjeva. za višemotorne helikoptere (MEH): završno lebdenje s uključenim motorom.		P	→		M	
2.7.	Slijetanja (različiti profili)		P	→		M	
2.7.1.	Produžavanje ili slijetanje nakon simuliranog otkaza motora prije LDP-a ili DPBL-a		P	→		M	
2.7.2.	Slijetanje nakon simuliranog otkaza motora prije LDP-a ili DPBL-a		P	→		M	
	SEKCIJA 3. — Normalne i izvanredne operacije sljedećih sustava i postupaka						
3.	Normalne i izvanredne operacije sljedećih sustava i postupaka:					M	Obvezni minimum od tri dijela odabire se iz ove sekcije
3.1.	Motor	P	→	→			
3.2.	Klimatizacija (grijanje, ventilacija)	P	→	→			
3.3.	Pitot-statički sustav	P	→	→			
3.4.	Sustav goriva	P	→	→			
3.5.	Električni sustav	P	→	→			

3.6.	Hidraulični sustav	P	→	→			
3.7.	Sustav komandi leta i uravnoteženja	P	→	→			
3.8.	Sustav za odleđivanje i zaštitu od zaleđivanja (ako je primjenjivo)	P	→	→			
3.9.	Autopilot/uređaji za povećanje stabilnosti leta/ sustav za upravljanje letom	P	→	→			
3.10.	Sustav za upozoravanje opasnog približavanja zemlji (EGPWS) / Helikopterski sustav za upozoravanje i prepoznavanje terena (HTAWS) (ako je primjenjivo)	P	→	→			
3.11.	Meteorološki radar, radiovisinomjer, transponder	P	→	→			
3.12.	Navigacijski sustav	P	→	→			
3.13.	Sustav podvozja	P	→	→			
3.14.	APU	P	→	→			
3.15.	Radiouređaji, navigacijska oprema, instrumenti i FMS	P	→	→			
	SEKCIJA 4. — Izvanredni postupci i postupci u slučaju opasnosti						
4.	Izvanredni postupci i postupci u slučaju opasnosti					M	Obvezni minimum od tri dijela odabire se iz ove sekcije
4.1.	Vježbe u slučaju požara (uključujući evakuaciju, ako je primjenjivo)		P	→			
4.2.	Kontrola i uklanjanje dima		P	→			
4.3.	Otkaz motora, gašenje i ponovno pokretanje na sigurnoj visini		P	→			
4.4.	Izbacivanje goriva (simulacija, ako je primjenjivo)		P	→			
4.5.	Otkaz komandi repnog rotora (ako je primjenjivo)		P	→			

4.5.1.	Otkaz repnog rotora (ako je primjenjivo)		P	X			
4.6.	Onesposobljenost jednog od članova posade — samo MPH i SPH u višepilotnim operacijama		P	→			
4.7.	Kvar transmisije		P	→			
4.8.	TCAS događaj (ako je primjenjivo)	P→	→	X			
4.9.	Ostali postupci u slučaju opasnosti kako je istaknuto u odgovarajućem letačkom priručniku		P	→			
	SEKCIJA 5. — Postupci u instrumentalnom letenju (izvršeni u IMC ili simuliranim IMC uvjetima)						
5.1.	Instrumentalno polijetanje: prelazak na instrumentalno letenje što je prije moguće nakon uzleta		P*	→*			
5.1.1.	Simulirani otkaz motora tijekom polijetanja		P*	→*		M*	
5.2.	Pridržavanje odlaznih i dolaznih ruta i instrukcija ATC-a		P*	→*		M*	
5.3.	Postupci za krug čekanja		P*	→*			
5.4.	3D operacije do DA/H od 200 stopa (60 m) ili do viših minimuma ako su određeni postupkom prilaza		P*	→*			
5.4.1.	Ručno upravljanje, bez sustava za upravljanje letom *Napomena:* u skladu s AFM-om, postupci RNP APCH mogu zahtijevati uporabu autopilota ili sustava za upravljanje letom. Postupak ručnog upravljanja odabire se uzimajući u obzir takva ograničenja (na primjer, odaberite ILS za 5.4.1. u slučaju takvog ograničenja u AFM-u).		P*	→*		M* (osim ako je obavljena vježba 5.4.2.)	

5.4.2.	Ručno upravljanje, s pomoću sustava za upravljanje letom		P*	→*		M* (osim ako je obavljena vježba 5.4.1.)	
5.4.3.	S autopilotom		P*	→*			
5.4.4.	Ručno upravljanje, simulacijom otkaza jednog motora; simulacija otkaza motora traje za vrijeme završnog prilaza prije prelaska 1 000 ft iznad razine aerodroma do dodira s tlom ili do završetka postupka prekinutog prilaza		P*	→*		M*	
5.5.	2D operacije do MDA/H		P*	→*		M*	
5.6.	Produžavanje sa svim ispravnim motorima prilikom dostizanja DA/H ili MDA/MDH		P*	→*			
5.6.1.	Ostali postupci prekinutog prilaza		P*	→*			
5.6.2.	Produžavanje sa simuliranim otkazom jednog motora prilikom dostizanja DA/H ili MDA/MDH		P*	→*		M*	
5.7.	IMC autorotacija sa završnim lebdenjem s uključenim motorom		P*	→*		M*	
5.8.	Ručno vraćanje iz neuobičajenih položaja i, ako je primjenjivo, s načinom rada automatskog vraćanja		P*	→*		M*	
	SEKCIJA 6. — Upotreba dodatne opreme						
6.	Upotreba dodatne opreme		P	→”			

PRILOG II.

Izmjene Priloga VI. (dio ARA) Uredbi (EU) br. 1178/2011

Prilog VI. Uredbi (EU) br. 1178/2011 mijenja se kako slijedi:

1. točka ARA.FSTD.100 zamjenjuje se sljedećim:

„**ARA.FSTD.100 Procedura pregleda**

(a) Po primitku zahtjeva za izdavanje certifikata kvalifikacije FSTD-a, nadležno tijelo mora:

(1) potvrditi da je organizacija koja operira FSTD-om usklađena s primjenjivim zahtjevima;

(2) ocijeniti jesu li odabrani validacijski podaci primjereni za potporu svakom objektivnom testu;

(3) provjeriti usklađenost ESL-a s primjenjivim zahtjevima;

(4) ocijeniti je li FSTD usklađen s primjenjivim temeljem kvalifikacije objektivnim, funkcionalnim i subjektivnim testovima;

(5) ocijeniti da je FSTD, u onim područjima koja su nužna, sposoban za procese osposobljavanja, testiranja i provjera članova letačke posade, kako je primjenjivo;

(b) Nadležno tijelo obavlja zadaće iz podtočke (a) podpodtočaka (3), (4) i (5) u slučaju periodičnog pregleda FSTD-a.

(c) U slučaju veće izmjene FSTD-a nadležno tijelo obavlja one zadaće navedene u podtočki (a) koje smatra relevantnima, uzimajući u obzir prirodu te izmjene.

(d) Nadležno tijelo dostavlja izvješće i obavješćuje organizaciju koja operira FSTD-om o rezultatima pregleda.

(e) Ako tijekom pregleda ili na bilo koji drugi način pronađe dokaz da FSTD ne radi u skladu s temeljem kvalifikacije ili da ESL sadržava netočne informacije o FSTD-u, nadležno tijelo evidentira taj nalaz i o tome u pisanom obliku obavješćuje organizaciju koja operira FSTD-om. Osim ako priroda predmeta zahtijeva primjenu provedbenih mjera u skladu s točkom ARA.FSTD.135 podtočkom (b), nadležno tijelo mora poduzeti sve sljedeće korake:

(1) organizaciji odobriti razdoblje za provedbu korektivne aktivnosti prikladno prirodi nalaza, koje ni u kom slučaju inicijalno ne smije biti dulje od 30 dana. Na kraju tog razdoblja, te ovisno o prirodi nalaza, nadležno tijelo može produljiti to razdoblje na temelju zadovoljavajućeg korektivnog plana aktivnosti dogovorenog s nadležnim tijelom;

(2) procijeniti obuhvaća li plan korektivnih mjera koji je predložila organizacija rješenje problema utvrđenog tim nalazom;

(3) procijeniti rješava li provedba plana korektivnih mjera problem utvrđen nalazom.

(f) Nadležno tijelo odobrava QTG koji proizlazi iz inicijalnog pregleda tek nakon što su svi nalazi riješeni na način prihvatljiv nadležnom tijelu. Nakon tog odobrenja QTG se preimenuje u glavne upute za provođenje kvalifikacijskih testova (MQTG) i služi kao temelj za kvalifikaciju FSTD-a i buduće periodične preglede FSTD-a.

(g) Nadležno tijelo kvalificira FSTD tek nakon što potvrdi da, u skladu s točkom ORA.FSTD.120 podtočkom (d) Priloga VII., dodatna oprema FSTD-a, ako je primjenjivo, nema negativnih posljedica na sposobnost osposobljavanja FSTD-a.

(h) Temelji kvalifikacije i specifični uvjeti

(1) Nadležno tijelo može propisati specifične uvjete za temelje kvalifikacije FSTD-a kad su ispunjeni zahtjevi iz točke ORA.FSTD.210 podtočke (a) Priloga VII. i kad je dokazano da specifični uvjeti osiguravaju ekvivalentnu razinu sigurnosti u odnosu na onu koja je određena u primjenjivoj specifikaciji certifikacije.

(2) Kad nadležno tijelo, a koje nije Agencija, uspostavi specifične uvjete za temelje kvalifikacije FSTD-a, ono bez odgađanja o tome obavješćuje Agenciju. Obavijest mora uključivati cjelokupan opis specifičnih propisanih uvjeta, i procjenu sigurnosti kojom se dokazuje da je ekvivalentna razina sigurnosti u odnosu na onu koja je određena u primjenjivoj specifikaciji certificiranja uspostavljena.";

2. točka ARA.FSTD.110 zamjenjuje se sljedećim:

„**ARA.FSTD.110 Izdavanje certifikata kvalifikacije FSTD-a**

Nadležno tijelo izdaje certifikat kvalifikacije FSTD-a neograničenog trajanja, koristeći obrazac kako je utvrđen u Dodatku IV., tek nakon što je završilo pregled FSTD-a u skladu s točkom ARA.FSTD.100 i provjerilo:

(a) da organizacija koja operira FSTD-om ispunjava primjenjive zahtjeve iz Priloga VII. (dio ORA);

(b) da FSTD ispunjava primjenjiv temelj kvalifikacije u skladu s točkom ORA.FSTD.210.";

3. točka ARA.FSTD.115 zamjenjuje se sljedećim:

„**ARA.FSTD.115 Privremena kvalifikacija FSTD-a**

(a) U slučaju uvođenja novog zrakoplovnog programa, kad usklađenost sa zahtjevima određenima u ovom poddijelu za kvalifikaciju FSTD-a nije moguća, nadležno tijelo može izdati certifikat kvalifikacije s privremenom kvalifikacijom FSTD-a.

(b) valjanost te privremene kvalifikacije traje najviše 3 godine.";

4. točka ARA.FSTD.120 mijenja se kako slijedi:

(a) u podtočki (a) podpodtočka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) cjelokupni set testova u MQTG-u ponovno je proveden progresivno u skladu sa zahtjevima iz točke ORA.FSTD.105 podtočke (a) podpodtočaka (2) i (3) Priloga VII.;";

(b) podtočka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Nadležno tijelo provodi periodične preglede FSTD-a u skladu s procedurama definiranima u točki ARA.FSTD.100. Navedeni pregledi provode se svake godine. Početak svakog periodičnog 12-mjesečnog razdoblja je kraj mjeseca u kojem se provodi inicijalna kvalifikacija, osim ako su nadležno tijelo i organizacija koja operira FSTD-om dogovorili drugi datum. Svaki periodični pregled FSTD-a provodi se u roku od 60 dana prije i 30 dana nakon početka svakog ponavljajućeg 12-mjesečnog razdoblja.";

(c) u podtočki (c) uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„Nadležno tijelo može produljiti periodični pregled FSTD-a iz točke ARA.FSTD.120 podtočke (b) na najviše 36 mjeseci, pod uvjetom da su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:";

5. umeće se točka ARA.FSTD.125:

„**ARA.FSTD.125 Prijenos FSTD-a**

(a) Kad primi obavijest o prijenosu FSTD-a iz jedne organizacije u drugu u skladu s točkom ORA.FSTD.235 Priloga VII., nadležno tijelo može odlučiti provesti poseban pregled u skladu s izvornim temeljem kvalifikacije FSTD-a, osim ako se certifikat kvalifikacije FSTD-a vrati ili opozove.

(b) Nadležno tijelo provjerava ispunjava li organizacija primateljica primjenjive zahtjeve iz Priloga VII. (dio ORA).

(c) Ako prijenos FSTD-a u skladu s točkom ORA.FSTD.235 Priloga VII. uključuje dva nadležna tijela, ta tijela koordiniraju taj prijenos.";

6. točka ARA.FSTD.130 zamjenjuje se sljedećim:

„**ARA.FSTD.130 Modifikacije**

(a) Nakon što primi zahtjev za odobrenje velike modifikacije FSTD-a kako je navedeno u točki ORA.FSTD.110 podtočki (a) Priloga VII., nadležno tijelo provjerava usklađenost te velike modifikacije s temeljem kvalifikacije FSTD-a. Ako nadležno tijelo to smatra potrebnim, takva provjera može uključivati poseban pregled FSTD-a. Ako utvrdi da je velika modifikacija FSTD-a u skladu s njegovim temeljem kvalifikacije, nadležno tijelo odobrava modifikaciju, osim ako organizacija koja operira FSTD-om djeluje u skladu s točkom ORA.FSTD.110 podtočkom (b) podpodtočkom (2) Priloga VII.dovde

(b) Nakon što primi zahtjev od organizacije koja operira FSTD-om, nadležno tijelo može organizaciji odobriti postupak za provedbu velikih modifikacija, ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

1. postupak je u skladu s točkom ORA.FSTD.110 podtočkom (b) podpodtočkom (2) Priloga VII.;

2. organizacija koja operira tim FSTD-om tijekom prethodnih 36 mjeseci dokazala je da je upravljala modifikacijama u skladu s točkom ORA.GEN.200 podtočkom (a) podpodtočkom (3) Priloga VII.

(c) Ako nadležno tijelo otkrije neusklađenost velike modifikacije s temeljem kvalifikacije, postupa u skladu s točkom ARA.FSTD.100 podtočkom (e).

(d) Ako je za modifikaciju FSTD-a potrebno koristiti temelj kvalifikacije koji se razlikuje od prvotnog temelja kvalifikacije, nadležno tijelo dokumentira kvalifikaciju takvih promjena i korištenu certifikacijsku specifikaciju.

(e) Ako postojeći FSTD ili FSTD kojem je dodijeljen FCS u skladu s Dodatkom IX. treba biti kvalificiran za UPRT, poseban pregled provodi se upotrebom CS-FSTD(A) izdanja 2.";

7. točka ARA.FSTD.135 zamjenjuje se sljedećim:

„**ARA.FSTD.135 Certifikat kvalifikacije FSTD-a — ograničavanje, suspendiranje i oduzimanje**

(a) Nadležno tijelo ograničava, suspendira ili oduzima, kako je primjenjivo, certifikat kvalifikacije FSTD-a u skladu s točkom ARA.GEN.350 u, među ostalim, sljedećim okolnostima:

(1) certifikat kvalifikacije FSTD-a dobiven je falsificiranjem podnesenih dokumentacijskih dokaza;

(2) organizacija koja operira FSTD-om više ne ispunjava primjenjive zahtjeve Priloga VII. (dio-ORA).

(b) Nadležno tijelo ograničava, suspendira ili oduzima, kako je primjenjivo, certifikat kvalifikacije FSTD-a nakon što utvrdi nalaz u skladu s točkom ARA.FSTD.100 podtočkom (e) i otkrije:

(1) da FSTD ne ispunjava svoj temelj kvalifikacije i ta neusklađenost negativno utječe na osposobljavanje, testiranje ili provjeru;

(2) organizacija koja operira FSTD-om ne uspije podnijeti prihvatljiv plan korektivnih mjera za rješavanje nalaza utvrđenih u pregledu ili na bilo koji drugi način, ili ne provede korektivne mjere na zadovoljavajući način i u roku koji je dogovorilo nadležno tijelo u skladu s točkom ARA.FSTD.100 podtočkom (e).";

8. točka ARA.FSTD.140 zamjenjuje se sljedećim:

„**ARA.FSTD.140 Čuvanje zapisa**

Osim zapisa zahtijevanih u ARA.GEN.220, nadležno tijelo mora čuvati i ažurirati sve sljedeće:

(a) dokumentaciju povezanu s inicijalnim, periodičnim ili posebnim pregledima FSTD-ova pod njegovim nadzorom, uključujući planiranje, provedbu i ishod tih pregleda;

(b) ESL.”;

9. Dodatak IV. zamjenjuje se sljedećim:

„Dodatak IV. PRILOGU VI. (dio ARA) — Certifikat kvalifikacije uređaja za osposobljavanje koji simulira let

Europska unija (*)

[Nadležno tijelo]

CERTIFIKAT KVALIFIKACIJE UREĐAJA ZA OSPOSOBLJAVANJE KOJI SIMULIRA LET

U skladu s Uredbom Komisije (EZ) br. 1178/2011 i pod niže navedenim uvjetima, [nadležno tijelo] ovim potvrđuje da je:

FSTD [IDENTIFIKACIJA]

[FSTD PROIZVOĐAČ I SERIJSKI BROJ]
na lokaciji
[LOKACIJA UREĐAJA]
kojim upravlja
[IMATELJ CERTIFIKATA KVALIFIKACIJE]

ispunio zahtjeve u pogledu kvalifikacije u skladu s primjenjivim osnovnim referentnim dokumentom uređaja i Prilogom VII. (dio ORA) Uredbi (EU) br. 1178/2011, podložno uvjetima iz priloženih specifikacija FSTD-a.

Ovaj certifikat kvalifikacije ostaje valjan pod uvjetom da FSTD zadovoljava primjenjive zahtjeve iz temelja kvalifikacije i da imatelj certifikata kvalifikacije kontinuirano zadovoljava primjenjive zahtjeve dijela-ORA, ako se od njega nije prethodno odustalo i ako nije zamijenjen, ograničen, suspendiran ili oduzet.

Datum prvotnog izdavanja:
Revizija:
Datum revizije:
Za [nadležno tijelo]:
Potpis:

(*) „Europska unija” briše se za države koje nisu države članice Europske unije ili EASA-u.
EASA obrazac 145., 3. izdanje – stranica 1/2.

CERTIFIKAT KVALIFIKACIJE FSTD-a: [Referenca]

SPECIFIKACIJE FSTD-a

A.	Osnovni referentni dokument (PRD)	
B.	(samo za postojeće FSTD-ove) Tip i razina FSTD-a Skupina zrakoplova / tip / tip i varijanta	
C.	Dodatne mogućnosti:	
D.	Ograničenja:	
E.	Napomene:	

PROFIL SPOSOBNOSTI FSTD-a (FCS)

F.	FUNKCIONALNOST FSTD-A	RAZINA POUZDANOSTI	SIMULIRANI ZRAKOPLOV
1.	Raspored i struktura pilotske kabine (FDK)		
2.	Sile na komandama leta i hardver (CLH)		
3.	Rad sustava za kontrolu leta (CLO)		
4.	Zrakoplovni sustavi (SYS)		
5.	Performanse i upravljanje na zemlji (GND)		
6.	Performanse i upravljanje pod utjecajem zračnog jastuka (IGE)		
7.	Performanse i upravljanje bez utjecaja zračnog jastuka (OGE)		
8.	Zvučni signali (SND)		
9.	Vibracijski signali (ViB)		
10.	Pokreti kabine (MTN)		
11.	Vizualni signali (VIS)		
12.	Navigacija (NAV)		
13.	Atmosfera i vremenski uvjeti (ATM)		
14.	Operativne površine i teren (OST)		

EASA obrazac 145., 3. izdanje – stranica 2/2

Upute za izdavanje certifikata kvalifikacije FSTD-a

(a) EASA Obrazac 145 mora se koristiti za certifikat kvalifikacije FSTD-a.

Navedeni dokument mora sadržavati FSTD specifikacije i FCS ili dodijeljeni FCS, ako je primjenjivo, uključujući sva ograničenja koja su primjerena za predmetni FSTD.

(b) Certifikat kvalifikacije mora se ispisivati na engleskom jeziku i na drugom jeziku (jezicima) kako odredi nadležno tijelo.

(c) Zasebni certifikati kvalifikacije izdaju se za:

(1) svaki FCS ili dodijeljeni FCS;

(2) svaku kombinaciju pilotske kabine i platforme u slučaju većih zamjenjivih sklopova;

(3) svaku pilotsku kabinu koja se koristi kao FSTD u slučaju većih zamjenjivih sklopova.

Certifikat kvalifikacije FSTD-a sadržava serijski broj pilotske kabine.

(d) Identifikacija svake pilotske kabine i platforme utvrđuje se oznakama sa serijskim brojem, a svaka kombinacija pilotske kabine i platforme mora imati certifikat kvalifikacije s jedinstvenim serijskim brojem FSTD-a koji sadržava i identifikacijski/serijski broj pilotske kabine i platforme.

(e) Za različite konfiguracije motora i alternativne snage motora na jednom FSTD-u nisu potrebni zasebni certifikati kvalifikacije sve dok se FCS ili dodijeljeni FCS ne promijeni.

(f) Za različite dijelove opreme, kao što je konfiguracija avionike, sadržane na jednom FSTD-u nisu potrebni zasebni certifikati kvalifikacije. Međutim, velike razlike u avionici mogu dovesti do varijanti zrakoplova za koje može biti potrebna zasebna softverska oprema. U takvim se slučajevima izdaju zasebni certifikati kvalifikacije.

(g) FSTD naveden na certifikatu kvalifikacije mora imati serijski broj kojem prethodi slovna oznaka. Slovna oznaka mora biti specifična za nadležno tijelo koje izdaje certifikat.

(h) U tablici „Specifikacije FSTD-a” FSTD se definira osnovnim referentnim dokumentom (PRD), koji je određen u MQTG-u i u kojem su navedene sva ograničenja FSTD-a, ako je primjenjivo. U slučaju postojećeg FSTD-a u tablici specifikacija FSTD-a navodi se sve od sljedećeg:

(1) tip i razina FSTD-a;

(2) simulirani tip zrakoplova ili tip i varijanta ili skupina zrakoplova (npr. kategorija zrakoplova, konfiguracija motora, kategorija vrtložne turbulencije, prema potrebi).

(i) Nadležno tijelo u tablici „Specifikacije FSTD-a” pod „Dodatne sposobnosti” navodi da je FSTD s FCS-om ili dodijeljenim FCS-om kvalificiran za MCC ako su ispunjena oba sljedeća uvjeta:

(1) FSTD ispunjava zahtjeve za MCC kako je navedeno u primjenjivom PRD-u;

(2) FSTD ima FCS ili dodijeljeni FCS koji je jednak ili veći od onih u sljedećoj tablici:

	1. Raspored i struktura pilotske kabine	2. Sile na komandama leta i hardver	3. Rad sustava za kontrolu leta	4. Zrakoplovni sustavi	5. Performanse i upravljanje na zemlji	6. Performanse i upravljanje pod utjecajem zračnog jastuka	7. Performanse i upravljanje bez utjecaja zračnog jastuka	8. Zvučni signali	9. Vibracijski signali	10. Pokreti kabine	11. Vizualni signali	12. Navigacija	13. Atmosfera i vremenski uvjeti	14. Operativne površine i teren
FSTD za avione	G	G	G	G	G	G	G	G	N	N	G	R	G	G
FSTD za helikoptere	R	G	R	G	G	G	G	G	N	N	R	R	G	G

(j) Nadležno tijelo u tablici „Specifikacije FSTD-a” pod „dodatne sposobnosti” navodi da je FSTD za avion kvalificiran za UPRT te je li riječ o „približavanju prevlačenju” ili „punom prevlačenju”.

(k) U tablici „Profil sposobnosti FSTD-a (FCS)” FSTD definira njegov FCS, osim ako je riječ o postojećem FSTD-u. U slučaju FSTD-a obuhvaćenog člankom 10.b stavkom 2. točkom (a) podtočkom i. podpodtočkom 1. i člankom 10.b stavkom 2. točkom (a) podtočkom ii. podpodtočkom 1., tablica „Profil sposobnosti FSTD-a (FCS)” ispunjava se dodijeljenim FCS-om u skladu s Dodatkom IX. Prilogu VI. (dio ARA).

(l) Ispunjavanje certifikata kvalifikacije za FSTD-ove s FCS-ovima.

(1) Kad se u procesu kvalifikacije FSTD-a validira FCS naveden u zahtjevu, odgovarajuće razine pouzdanosti funkcionalnosti FSTD-a (N, G, R ili S) unose se u certifikat kvalifikacije FSTD-a u stupcu „razina pouzdanosti” tablice „profil sposobnosti FSTD-a (FCS)” za svaku funkcionalnost zasebno. Razine pouzdanosti definiraju se kako slijedi:

i. specifična (S) je najviša razina pouzdanosti za određenu funkcionalnost FSTD-a;

ii. reprezentativna (R) je srednja razina pouzdanosti za određenu funkcionalnost FSTD-a;

iii. generična (G) je najniža razina pouzdanosti za određenu funkcionalnost FSTD-a;

iv. nijedna (N) znači jedno od sljedećeg:

(a) funkcionalnost FSTD-a nije ugrađena, funkcionalna ili dostupna za korištenje u osposobljavanju;

(b) funkcionalnost je ugrađena, ali nije potrebna i u tom slučaju ne smije odvraćati pozornost ili umanjivati upotrebljivost drugih funkcionalnosti za predviđeno korištenje proizvoda.

(2) Ako funkcionalnost FCS nije primjenjiva ili nije dostupna za FSTD koji se kvalificira, razina pouzdanosti „N” unosi se u stupac „razina pouzdanosti”.

(3) Ako funkcionalnost FSTD-a „zrakoplovni sustavi” odražava različite zrakoplovne sustave koji su na različitim razinama pouzdanosti, unosi se najviša razina pouzdanosti i označava zvjezdicom (*). Simulirani zrakoplovni sustavi i povezana razina pouzdanosti navode se u ESL-u. U tom slučaju u stupcu „Napomene” navodi se sljedeća izjava: „Nisu svi zrakoplovni sustavi simulirani i/ili na istoj razini pouzdanosti. Vidjeti ESL.”

(4) Ako funkcionalnost FSTD-a „Sile na komandama leta i hardver” odražava različite komande leta koje su na različitim razinama pouzdanosti, unosi se najviša razina pouzdanosti i označava zvjezdicom (*). Simulirane sile na komandama leta i hardver i povezana razina pouzdanosti navode se u ESL-u. U tom slučaju u stupcu „Napomene” navodi se sljedeća izjava: „Nisu sve sile na komandama leta i hardver simulirani i/ili na istoj razini pouzdanosti. Vidjeti ESL.”

(5) U slučaju privremene kvalifikacije u skladu s točkom ARA.FSTD.115 u certifikatu kvalifikacije navodi se razina pouzdanosti i u stupcu „razina pouzdanosti” unosi se „privremena” za primjenjive funkcionalnosti u tablici „Profil sposobnosti FSTD-a (FCS)”.

(m) Ispunjavanje certifikata kvalifikacije za FSTD-ove s FCS-ovima i dodijeljenim FCS-ovima

Za simulacijske funkcionalnosti zrakoplova (1 – 7) i/ili funkcionalnosti signala (8 – 9) simulirani zrakoplov upisuje se u certifikat kvalifikacije FSTD-a u stupcu „simulirani zrakoplov” tablice „Profil sposobnosti FSTD-a (FCS)”. Za svaku funkcionalnost simulirani zrakoplov određuje se kako slijedi:

i. ako je razina pouzdanosti „S”, tip i varijanta zrakoplova (marka, model i serija);

ii. ako je razina pouzdanosti „R”, tip zrakoplova (marka i model);

iii. ako je razina pouzdanosti „G”, skupina zrakoplova, uz navođenje svega od sljedećeg:

(a) kategorije zrakoplova;

(b) konfiguracije motora;

(c) kategorije vrtložne turbulencije za funkcionalnosti, ako je primjenjivo.”;

10. dodaje se Dodatak IX (Dodijeljeni FCS za FSTD-ove):

„Dodatak IX. Prilogu VI. (Dio-ARA)

Dodijeljeni FCSovi za FSTD-ove

Kad se u članku 10.b upućuje na ovaj Dodatak, nadležna tijela pri ponovnom izdavanju certifikata kvalifikacije FSTD-ova dodjeljuju FCS u skladu s tablicom u nastavku. Ako FSTD naveden u stupcu (A) ispunjava zahtjeve u skladu s PRD-om navedenim u stupcu (B) istog retka i ne sadržava nikakvo ograničenje, dodjeljuje mu se FCS kako je navedeno u stupcu (C) tog retka.

	(A)	(B)	(C)													
			DODIJELJENI FCS													
	Razina FSTD-a	PRD	1. Raspored i struktura pilotske kabine	2. Sile na komandama leta i hardver	3. Rad sustava za kontrolu leta	4. Zrakoplovni sustavi	5. Performanse i upravljanje na zemlji	6. Performanse i upravljanje pod utjecajem zračnog jastuka	7. Performanse i upravljanje bez utjecaja zračnog jastuka	8. Zvučni signali	9. Vibracijski signali	10. Pokreti kabine	11. Vizualni signali	12. Navigacija	13. Atmosfera i vremenski uvjeti	14. Operativne površine i teren
(1)	FFS razine D	JAR-STD 1A, izmjena 3 ili novija s kvalifikacijom za UPRT u skladu s CS-FSTD(A), 2. izdanje.	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S
(2)	FFS razine D	JAR-STD 1A, izmjena 3 ili novija	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S
			S ograničenjem: bez osposobljavanja, ispitivanja i provjere za UPRT													
(3)	FFS razine C	JAR-STD 1A, izmjena 3 ili novija s kvalifikacijom za UPRT u skladu s CS-FSTD(A), 2. izdanje.	S	S	S	S	S	S	S	R	R	S	R	S	S	S
(4)	FFS razine C	JAR-STD 1A, izmjena 3 ili novija	S	S	S	S	S	S	S	R	R	S	R	S	S	S
			S ograničenjem: bez osposobljavanja, ispitivanja i provjere za UPRT													
(5)	FFS razine B	JAR-STD 1A, izmjena 3 ili novija	S	R	S	S	R	R	R	G	R	R	G	S	G	G

(6)	FFS razine A	JAR-STD 1A, izmjena 3 ili novija	S	R	S	S	G	G	G	G	G	G	G	S	G	G
(7)	FTD razine 2	JAR-STD 2A, prvotno ili kasnije izdavanje	S	R	S	S	N	G	G	G	N	N	N	S	N	N
(8)	FNPT razine II, MCC	JAR-STD 3A, promjena 1 ili novija	G	G	G	G	G	G	G	G	N	N	G	R	G	G
(9)	FNPT razine II	JAR-STD 3A, promjena 1 ili novija	G	G	G	G	G	G	G	G	N	N	G	R	G	G
(10)	FNPT razine I	JAR-STD 3A, promjena 1 ili novija	G	G	G	N	N	N	G	N	N	N	N	R	N	N
(11)	FFS razine D	JAR-STD 1H, prvotno ili kasnije izdavanje	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S
(12)	FFS razine C	JAR-STD 1H, prvotno ili kasnije izdavanje	S	S	S	S	S	S	S	R	R	S	R	S	S	R
(13)	FFS razine B	JAR-STD 1H, prvotno ili kasnije izdavanje	S	S	S	S	R	R	R	G	R	R	G	S	G	R
(14)	FFS razine A	JAR-STD 1H, prvotno ili kasnije izdavanje	S	R	S	S	G	G	G	G	G	G	G	S	G	G
(15)	FTD razine 3, MCC	JAR-STD 2H, prvotno ili kasnije izdavanje	R	R	R	S	G	R	R	G	N	N	R	S	R	R
(16)	FTD razine 3	JAR-STD 2H, prvotno ili kasnije izdavanje	R	R	R	S	G	R	R	G	N	N	R	S	R	R
(17)	FTD razine 2, MCC	JAR-STD 2H, prvotno ili kasnije izdavanje	R	R	R	S	G	G	G	G	N	N	R	S	G	R
(18)	FTD razine 2	JAR-STD 2H, prvotno ili kasnije izdavanje	R	R	R	S	G	G	G	G	N	N	R	S	G	R

(19)	FNPT razine III, MCC	JAR-STD 3H, prvotno ili kasnije izdavanje	R	G	R	G	G	G	G	G	N	N	R	R	G	R
(20)	FNPT razine II	JAR-STD 3H, prvotno ili kasnije izdavanje	R	G	R	G	G	G	G	G	N	N	R	R	G	R
(21)	FNPT razine II, MCC	JAR-STD 3H, prvotno ili kasnije izdavanje	R	G	R	G	G	G	G	G	N	N	R	R	G	G
(22)	FNPT razine II	JAR-STD 3H, prvotno ili kasnije izdavanje	R	G	R	G	G	G	G	G	N	N	R	R	G	G
(23)	FNPT razine I	JAR-STD 3H, prvotno ili kasnije izdavanje	G	G	G	N	N	N	N	N	N	N	N	R	N	N”.

ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2026/781/oj

PRILOG III.

Izmjene Priloga VII. (dio ORA) Uredbi (EU) br. 1178/2011

Prilog VII. Uredbi (EU) br. 1178/2011 mijenja se kako slijedi:

1. u točki ORA.ATO.135 podtočki (b) podpodtočka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) prikladnost specifikacija FSTD-a za povezani program osposobljavanja na temelju certifikata kvalifikacije FSTD-a i ESL-a;";

2. točka ORA.FSTD.100 zamjenjuje se sljedećim:

„**ORA.FSTD.100. Općenito**

(a) Organizacija koja operira FSTD-om mora dokazati nadležnom tijelu da je uspostavila sustav upravljanja u skladu s poddijelom GEN odjeljkom II. To dokazivanje mora osigurati da podnositelj zahtjeva, direktno ili preko ugovora, ima sposobnost za održavanje performansi, funkcija i ostalih karakteristika specificiranih u primjenjivom temelju kvalifikacije za FSTD i sposobnost za kontrolu instalacija FSTD-a.

(b) Organizacija koja operira FSTD-om mora dostaviti nadležnom tijelu svu dokumentaciju kojom dokazuje kako ispunjava zahtjeve uspostavljene u ovoj Uredbi. Takva dokumentacija mora uključivati procedure kojima se opisuje kako se ESL uspostavlja i održava.

(c) Ako nadležno tijelo obavijesti organizaciju koja operira FSTD-om o neusklađenosti FSTD-a s njegovim temeljem kvalifikacije u skladu s točkom ARA.FSTD.100 podtočkom (e) Priloga VI., organizacija mora:

1. sastaviti plan korektivnih mjera u kojem se obuhvaćaju svi nalazi neusklađenosti i, u slučaju ponavljajućih, sistemskih ili kritičnih nalaza neusklađenosti, utvrđuje temeljni uzrok neusklađenosti;

2. podnijeti plan korektivnih mjera, koji se provodi kako je prihvatljivo nadležnom tijelu i u roku navedenom u točki ARA.FSTD.100 podtočki (e) podpodtočki (1) Priloga VI.;

3. dokazati provedbu korektivnih mjera kako je prihvatljivo nadležnom tijelu dostavljanjem povezanih dokaza.

(d) Svake godine organizacija koja operira FSTD-om dostavlja nadležnom tijelu parametre FSTD-a za dokazivanje performansi, upotrebe i drugih karakteristika FSTD-a.";

3. točka ORA.FSTD.105 zamjenjuje se sljedećim:

„**ORA.FSTD.105 Održavanje kvalifikacije FSTD-a**

(a) Organizacija koja operira FSTD-om za održavanje kvalifikacije FSTD-a mora obaviti sve sljedeće:

1. održavati FSTD u stanju u kojem dosljedno izvodi let u skladu s temeljem kvalifikacije, uključujući obavljanjem funkcionalnih predpoletnih provjera unutar 24 sata prije korištenja FSTD-a za osposobljavanje, ispitivanje ili provjeravanje;

2. provesti cijeli skup objektivnih testova sadržanih u MQTG-u postupno tijekom 12-mjesečnog ciklusa. Rezultati tih testova moraju biti evaluirani, datirani, označeni kao analizirani i čuvani u skladu s točkom ORA.FSTD.240, u svrhu dokazivanja da se održava usklađenost s temeljem kvalifikacije FSTD-a;

3. provesti cijeli skup funkcionalnih i subjektivnih testova sadržanih u MQTG-u postupno tijekom 24-mjesečnog ciklusa. Rezultati svakog leta moraju ispunjavati sve sljedeće zahtjeve:

   i. moraju biti popraćeni izjavom da je FSTD testiran;

   ii. moraju dokazati da se održava usklađenost s temeljem kvalifikacije FSTD-a;

   iii. moraju se čuvati u skladu s točkom ORA.FSTD.240;

4. očuvati integritet hardvera i softvera FSTD-a te uspostaviti i održavati konfiguracijski kontrolni sustav, uključujući upravljanje bazom podataka.

(b) Ako se tijekom ispitivanja iz podtočke (a) podpodtočaka (2) i (3) utvrdi neusklađenost, organizacija provodi korektivne mjere kako bi je uklonila. Dokazi o provedenim korektivnim mjerama čuvaju se u skladu s točkom ORA.FSTD.240.

(c) Ako organizacija planira ukloniti FSTD iz aktivnog statusa na dulje razdoblje, mora poduzeti sljedeće korake:

1. obavijestiti nadležno tijelo;

2. uspostaviti odgovarajuću kontrolu za razdoblje tijekom kojeg će FSTD biti neaktivan.

Organizacija mora dogovoriti s nadležnim tijelom plan deaktivacije, čuvanja i reaktivacije kako bi se osiguralo da se FSTD može vratiti u aktivno stanje na prvotnoj razini kvalifikacije.";

4. točka ORA.FSTD.110 zamjenjuje se sljedećim:

„**ORA.FSTD.110 Upravljanje modifikacijama**

(a) Modifikacija FSTD-a koja utječe na bilo što od sljedećeg smatra se velikom modifikacijom i provodi se u skladu s uvjetima utvrđenima u podtočki (b) i u skladu s podtočkama (c), (d), (e) i, ako je primjenjivo, (f):

1. certifikat kvalifikacije FSTD-a;

2. sve modifikacije kvalifikacije FSTD-a koje utječu na osposobljavanje, ispitivanje i provjeru.

(b) Organizacija koja operira FSTD-om provodi veliku modifikaciju FSTD-a samo ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

1. nadležno tijelo odobrilo je izmjenu u skladu s točkom ARA.FSTD.130 podtočkom (a) Priloga VI.;

2. organizacija upravlja modifikacijom u skladu s postupkom koji je odobrilo nadležno tijelo u skladu s točkom ARA.FSTD.130 podtočkom (b) Priloga VI. Postupak mora uključivati sve sljedeće:

   i. opseg svake velike modifikacije;

   ii. upravljanje modifikacijom;

   iii. obavijest nadležnom tijelu.

(c) U slučaju velike modifikacije FSTD-a organizacija koja operira FSTD-om mora poduzeti sve sljedeće korake:

1. pripremiti i ocijeniti sve modifikacije, uključujući sve primjenjive objektivne, funkcionalne i subjektivne testove, kako bi se utvrdio učinak na prvotne kriterije kvalifikacije;

2. podnijeti zahtjev za prethodno odobrenje i nadležnom tijelu dostaviti dokumentaciju koja se odnosi na aktivnosti navedene u podtočki (c) podpodtočki (1) i svu drugu relevantnu dokumentaciju, osim ako organizacija koja operira FSTD-om ima pravo djelovati u skladu s podtočkom (b) podpodtočkom (2);

3. upravljati svim modifikacijama FSTD-a u skladu sa svojim sustavom upravljanja organizacijom;

4. nadležnom tijelu podnijeti izjavu da je FSTD u skladu sa svojim temeljem kvalifikacije kad se modifikacija izvodi.

(d) Organizacija koja operira FSTD-om mora uspostaviti i održavati sustav za utvrđivanje, procjenu i uključivanje svih modifikacija u FSTD-ove kojima upravlja, osobito:

1. modifikacije zrakoplova koje su bitne za osposobljavanje, ispitivanje i provjere, bez obzira na to jesu li izvedene na temelju naredbe o plovidbenosti;

2. modifikacije FSTD-a koje utječu na FCS ili dodijeljeni FCS, certifikat kvalifikacije, ESL, MQTG ili hardver ili softver FSTD-a, ili oboje, uključujući sustav kretanja i vizualni sustav, upravljanje, performanse i operacije sustava;

3. sve druge modifikacije FSTD-a koje bitno utječu na osposobljavanje, ispitivanje i provjeru.

(e) Organizacija koja operira FSTD-om mora validirati:

1. sve modifikacije MQTG-a i, u slučaju velikih modifikacija, obavijestiti nadležno tijelo;

2. sve modifikacije ESL-a i, u slučaju velikih modifikacija koje utječu na ESL, dostaviti ažurirani ESL nadležnom tijelu.

(f) U slučaju modifikacije FSTD-a kojom se upravlja u skladu s podtočkom (b) podpodtočkom (2) i koja utječe na certifikat kvalifikacije, organizacija koja operira FSTD-om podnosi zahtjev nadležnom tijelu za izdavanje novog certifikata kvalifikacije.";

5. točka ORA.FSTD.115 zamjenjuje se sljedećim:

„**ORA.FSTD.115 Instalacije**

(a) Organizacija koja operira FSTD-om mora osigurati:

1. da je FSTD smješten u prikladnom okruženju koje podupire sigurnu i pouzdanu operaciju;

2. da su svi korisnici FSTD-a i osoblje održavanja upućeni o sigurnom korištenju FSTD-a kako bi se osiguralo da su svjesni cjelokupne sigurnosne opreme i procedura povezanih s FSTD-om u slučaju opasnosti;

3. da je FSTD i njegova instalacija usklađena s lokalnim propisima o zaštiti zdravlja i sigurnosti;

4. da su certifikat kvalifikacije i ESL prikazani i dostupni svim korisnicima FSTD-a i nadležnim tijelima.

(b) Procjena sigurnosnog sklopa FSTD-a, kao što su hitno zaustavljanje i svjetla u slučaju opasnosti, dio je sustava upravljanja organizacijom i provodi se i evidentira najmanje jednom godišnje radi sigurne operacije.";

6. točka ORA.FSTD.120 zamjenjuje se sljedećim:

„**ORA.FSTD.120 ESL**

(a) Organizacija koja operira FSTD-om mora sastaviti i održavati ESL za svaki certifikat kvalifikacije FSTD-a.

(b) ESL mora sadržavati točne i potpune informacije o kvalifikaciji FSTD-a i temelju njegove kvalifikacije, ugrađenoj opremi, sposobnostima i specifikacijama te mora biti koncipiran tako da omogućuje sve od sljedećeg:

1. procjenu prikladnosti FSTD-a za njegovu namjeravanu uporabu;

2. preglede FSTD-a u skladu s točkom ARA.FSTD.100 Priloga VI.;

3. održavanje kvalifikacije FSTD-a skladu s točkom ORA.FSTD.105.

(c) Organizacija koja operira FSTD-om provjerava i potvrđuje da su informacije na ESL-u iz podtočke (b) točne i potpune.

(d) Organizacija koja operira FSTD-om dodaje FSTD-u dodatnu opremu za koju kvalifikacija nije potrebna samo ako nakon procjene zaključi da takva oprema ne utječe negativno na osposobljavanje.";

7. točka ORA.FSTD.200 zamjenjuje se sljedećim:

„**ORA.FSTD.200 Podnošenje zahtjeva za certifikat kvalifikacije FSTD-a**

Zahtjev za certifikat kvalifikacije FSTD-a organizacija koja operira FSTD-om mora podnijeti u obliku i na način kako je utvrdilo nadležno tijelo. Mora uključivati sve sljedeće:

(a) obrazac za početni zahtjev, zajedno sa svim sljedećim elementima:

1. tablicu odabranih validacijskih podataka u kojoj se navodi jedinstveni izvor podataka za svaki objektivni test;

2. ESL;

(b) izjavu da je organizacija koja operira FSTD-om provela sve potrebne objektivne testove FSTD-a i da ispunjava kriterije primjenjive kvalifikacijske osnove, zajedno s QTG-om, uključujući mapu validacijskih podataka i tehničko izvješće;

(c) izjavu u kojoj se navodi da su ispunjeni sljedeći zahtjevi:

1. završeni su svi objektivni, funkcionalni i subjektivni testovi i ispunjeni opći zahtjevi za zatraženi FCS;

2. FSTD je u skladu s primjenjivim zahtjevima i sa simuliranim zrakoplovom ili skupinom zrakoplova, kako je primjereno za svaku funkcionalnost FSTD-a.";

8. u točki ORA.FSTD.210 podtočka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Temelj kvalifikacije primjenjuje se za periodične preglede FSTD-a, osim ako je za modifikaciju FSTD-a potrebno koristiti drugi temelj kvalifikacije.";

9. točka ORA.FSTD.225 mijenja se kako slijedi:

(a) u podtočki (b) uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„Ako je nadležno tijelo produljilo razdoblje periodičnog pregleda FSTD-a u skladu s točkom ARA.FSTD.120 podtočkom (c) Priloga VI. (dio ARA), organizacija imenuje osobu ili skupinu osoba s odgovarajućim iskustvom koje u roku od 60 dana prije i 30 dana nakon početka svakog periodičnog razdoblja od 12 mjeseci u skladu s točkom ARA.FSTD.120 podtočkom (b) Priloga VI.:";

(b) briše se podtočka (c);

10. briše se točka ORA.FSTD.230;

11. točka ORA.FSTD.235 zamjenjuje se sljedećim:

„**ORA.FSTD.235 Prijenos FSTD-a**

(a) U slučaju promjene organizacije koja operira FSTD-om:

1. nova organizacija mora unaprijed obavijestiti nadležno tijelo da bi se dogovorio plan prijenosa FSTD-a;

2. organizacija koja obavlja prijenos mora obavijestiti nadležno tijelo prije prijenosa i nakon predaje certifikata kvalifikacije FSTD-a.

(b) Kad FSTD više ne ispunjava uvjete temelja kvalifikacije, organizacija podnosi zahtjev za novi certifikat kvalifikacije FSTD-a.";

12. točka ORA.FSTD.240 zamjenjuje se sljedećim:

„**ORA.FSTD.240 Čuvanje zapisa**

Imatelj certifikata kvalifikacije FSTD-a mora čuvati zapise svih sljedećih elemenata:

(a) svih dokumenata koji opisuju i dokazuju temelj kvalifikacije i razinu FSTD-a, uključujući FCS ili dodijeljeni FCS, ako je primjenjivo, i inicijalni ESL FSTD-a tijekom cijelog životnog vijeka FSTD-a;

(b) zamijenjene verzije MQTG-a i ESL-a tijekom životnog vijeka FSTD-a;

(c) sve periodičke dokumente i izvještaje povezane sa svakim FSTD-om i s aktivnostima nadgledanja usklađenosti najmanje 5 godina.”.

PRILOG IV.

Izmjene Priloga VIII. (dio DTO) Uredbi (EU) br. 1178/2011

U točki DTO.GEN.240 Priloga VIII. Uredbi (EU) br. 1178/2011 umeće se podtočka (aa):

„(aa) DTO upotrebljava FSTD-ove u skladu s podtočkom (a) samo ako nadležnom tijelu dokaže prikladnost specifikacija FSTD-a za povezani program osposobljavanja, na temelju certifikata kvalifikacije FSTD-a i ESL-a.”.

PRILOG V.

Izmjene Priloga I. (Definicije) Uredbi (EU) br. 965/2012

Prilog I. Uredbi (EU) br. 1178/2011 mijenja se kako slijedi:

1. definicija 50. zamjenjuje se sljedećom:

„50. „simulator leta za osposobljavanje (FSTD)” znači uređaj za osposobljavanje, ispitivanje i provjeru pilota čiji certifikat kvalifikacije uključuje profil sposobnosti FSTD-a (FCS) ili dodijeljeni profil sposobnosti FSTD-a ili postojeći FSTD;”;

2. dodaju se definicije 144. i 145.:

„144. „postojeći FSTD” znači FSTD čiji certifikat kvalifikacije ne uključuje FCS ili dodijeljeni FCS i koji je jedno od sljedećeg:

(a) za avione, simulator cijelog leta (FFS), uređaj za osposobljavanje za letenje (FTD), uređaj za osposobljavanje za letne i navigacijske postupke (FNPT) ili uređaj za osposobljavanje za osnovno instrumentalno letenje (BITD);

(b) za helikoptere, simulator cijelog leta (FFS), uređaj za osposobljavanje za letenje (FTD) ili uređaj za osposobljavanje za letne i navigacijske postupke (FNPT);

145. „popis specifikacija opreme (ESL)” znači popis koji je dio kvalifikacije FSTD-a i pruža točne i sveobuhvatne informacije o kvalifikaciji uređaja i temelju te kvalifikacije, ugrađenoj opremi, sposobnostima i specifikacijama.”.

PRILOG VI.

Izmjene Priloga III. (dio ORO) Uredbi (EU) br. 965/2012

U točki ORO.FC.145 Priloga III., podtočka (d) zamjenjuje se sljedećim:

„(d) Operator koristi odgovarajući FSTD koji je u skladu sa svim sljedećim zahtjevima:

(1) mora biti kvalificiran u skladu s Uredbom (EU) br. 1178/2011.;

(2) u najvećoj mogućoj mjeri mora biti replika zrakoplova operatora;

(3) koristi se za određenu vježbu samo ako FSTD ima funkcionalnosti i povezanu razinu pouzdanosti za simulaciju relevantnog zrakoplova u toj vježbi u mjeri u kojoj je to potrebno da bi član letačke posade razvio ili zadržao stručnost potrebnu za sigurno, djelotvorno i učinkovito upravljanje zrakoplovom.

Operator provjerava prikladnost FSTD-a za namjeravanu uporabu na temelju certifikata kvalifikacije FSTD-a i ESL-a.

Kad se zahtjevi iz ove Uredbe odnose na određene tipove i razine FSTD-ova, operator može upotrebljavati FSTD-ove u skladu s točkom FCL.036 Priloga I. (dio FCL) Uredbi (EU) br. 1178/2011.

Razlike između FSTD-a i zrakoplova opisuju se i uzimaju u obzir informiranjem ili osposobljavanjem, ovisno o slučaju.”.